

Konstitutionsutskottets betänkande 2020/21:KU5

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Sammanfattning

Enligt 7 kap. 8 § riksdagsordningen ska konstitutionsutskottet följa riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. I detta betänkande redovisar utskottet resultatet av uppföljningen för 2019. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas. Utskottet har gett övriga utskott tillfälle att yttra sig och yttranden har kommit in från fyra utskott.

Utskottet konstaterar att kommissionen under 2019 översände 32 förslag, vilket kan jämföras med 2018 då 149 förslag översändes. Det låga antalet förslag som översändes av kommissionen kan förklaras med att 2019 var något av ett övergångsår präglad både av valet till Europaparlamentet och av att en ny kommission tillträdde. För första gången sedan Lissabonfördraget trädde i kraft lämnade de nationella parlamenten inte ett enda motiverat yttrande under 2019.

De flesta av förslagen som översändes av kommissionen under 2019 rörde transportpolitik, jordbruks- och fiskeripolitik, harmonisering av indirekta skatter och strukturfonder. Utskottet noterar att många av de översända förslagen rörde ändringar av gällande lagstiftning på unionsnivå och att ungefär en tredjedel av förslagen handlade om förberedelser för det fall att Storbritannien skulle lämna unionen utan ett avtal med EU.

Några av de utskott som har yttrat sig efterfrågar en mer detaljerad information från kommissionen om planeringen för enskilda initiativ, vilket även konstitutionsutskottet tidigare påtalat vikten av.

Under uppföljningen har framkommit att Ipex kommer att lansera en ny version av webbplatsen i början av 2021. Utskottet är positivt till alla förbättringar som kan leda till att informationen på webbplatsen är uppdaterad och tillgänglig för de nationella parlamenten.

Innehållsförteckning

Utskottets anmälan.....	4
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	6
Inriktningen på uppföljningen	6
Subsidiaritetskontrollen enligt Lissabonfördraget	7
Subsidiaritetsprövningen i riksdagen	11
Konstitutionsutskottets tidigare uttalanden om subsidiaritetsprövningen	11
Den parlamentariska EU-kommittén	16
Utskottets överväganden.....	18
Iakttagelser i konstitutionsutskottets promemoria	18
Ärendenas formella hantering m.m.	18
Samlat utfall av genomförda subsidiaritetsprövningar	22
Kommissionens motiveringar med avseende på subsidiaritetsprincipen	62
Yttranden från andra utskott	62
Utskottets ställningstagande	68
<i>Bilaga 1</i>	
Skatteutskottets yttrande 2020/21:SkU4y	72
<i>Bilaga 2</i>	
Justitieutskottets protokollsutdrag 2020/21:5	77
<i>Bilaga 3</i>	
Utbildningsutskottets yttrande 2020/21:UbU2y	78
<i>Bilaga 4</i>	
Trafikutskottets yttrande 2020/21:TU2y	84
<i>Bilaga 5</i>	
Avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen 2019	94
<i>Bilaga 6</i>	
Avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen 2019 – per politikområde	97
<i>Bilaga 7</i>	
Antal utkast till lagstiftningsakter – per politikområde 2010–2019.....	99
<i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Antal utkast till lagstiftningsakter, utlåtanden och motiverade yttranden under 2019	18
Tabell 2 Antal utkast till lagstiftningsakter 2010–2019.....	20
Tabell 3 Antal utkast till motiverade yttranden 2010–2019.....	20
Tabell 4 Antal prövade utkast till lagstiftningsakter och antal motiverade yttranden i riksdagen 2010–2019.....	21
Tabell 5 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom konstitutionsutskottets område.....	24
Tabell 6 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom finansutskottets område	28
Tabell 7 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom skatteutskottets område.....	31
Tabell 8 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom justitieutskottets område	34

Tabell 9 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom civilutskottets område	37
Tabell 10 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utrikesutskottets område	39
Tabell 11 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom försvarsutskottets område	41
Tabell 12 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialförsäkringsutskottets område	43
Tabell 13 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialutskottets område	45
Tabell 14 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom kulturutskottets område	47
Tabell 15 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utbildningsutskottets område	49
Tabell 16 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom trafikutskottets område	52
Tabell 17 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom miljö- och jordbruksutskottets område	55
Tabell 18 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom näringsutskottets område	58
Tabell 19 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom arbetsmarknadsutskottets område	61

Utskottets anmälan

Konstitutionsutskottet anmäler härmed för riksdagen resultatet av den uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som redovisas i detta betänkande enligt 7 kap. 8 § andra stycket riksdagsordningen.

Stockholm den 14 januari 2021

På konstitutionsutskottets vägnar

Hans Ekström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Hans Ekström (S), Karin Enström (M), Ida Karkiainen (S), Marta Obminska (M), Matheus Enholm (SD), Per-Arne Håkansson (S), Linda Modig (C), Mia Sydow Mölleby (V), Ida Drougge (M), Fredrik Lindahl (SD), Laila Naraghi (S), Tuve Skånberg (KD), Daniel Andersson (S), Tina Acketoft (L), Mikael Strandman (SD), Camilla Hansén (MP) och Richard Herrey (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Sedan dess har riksdagen enligt 9 kap. 20 § andra stycket riksdagsordningen (RO) i uppgift att pröva om ett utkast till en av unionens lagstiftningsakter strider mot subsidiaritetsprincipen.¹ Prövningen utförs av utskotten i riksdagen.

Konstitutionsutskottet ska enligt 7 kap. 8 § andra stycket RO följa tillämpningen i riksdagen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Utskottet meddelar kammaren sina iakttagelser genom ett betänkande (KU5).

I detta betänkande redogörs för uppföljningen av de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under tiden den 1 januari–31 december 2019. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas. Subsidiaritetsärenden som inleddes under hösten 2019 men avslutades först under våren 2020 ingår inte i den här uppföljningen utan tas istället upp vid nästa uppföljning. Inget hindrar dock utskotten från att i sina yttranden, om de så önskar, även ta upp subsidiaritetsprövningar som har genomförts senare. Årets uppföljning är den elfte i ordningen.²

Som ett led i beredningen av ärendet beslutade utskottet att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över iakttagelserna i en promemoria som hade upprättats inom utskottet. Konstitutionsutskottet önskade särskilt

- en kommentar om det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2019 jämfört med 2018 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande
- en samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen
- en kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen
- kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information

¹ En ny riksdagsordning trädde i kraft den 1 september 2014. Fram till den 31 augusti 2014 fanns bestämmelsen i 10 kap. 6 § åttonde stycket RO.

² För tidigare uppföljningar, se bet. 2010/11:KU18, bet. 2011/12:KU4, bet. 2012/13:KU8, bet. 2013/14:KU5, bet. 2014/15:KU5, bet. 2015/16:KU5, bet. 2016/17:KU5, bet. 2017/18:KU5, bet. 2018/19:KU5 och bet. 2019/20:KU5.

- kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Yttranden kom in från skatteutskottet, justitieutskottet, utbildningsutskottet och trafikutskottet (bilaga 1–4).

Till detta betänkande bifogas en förteckning över vilka utkast till lagstiftningsakter som prövades under 2019 (bilaga 5). Vidare bifogas en förteckning med uppgifter om vilken rättslig grund i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) som kommissionen i huvudsak har angett ligger till grund för de olika utkasten och vilket politikområde utkasten i huvudsak avser (bilaga 6). En sammanställning över antalet utkast till lagstiftningsakter som prövades av riksdagens utskott under 2010–2019 uppdelat per politikområde och rättslig grund i EUF-fördraget finns i bilaga 7.³

Bakgrund

Inriktningen på uppföljningen

Utskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen består av två delar. En del avser den rent formella hanteringen i riksdagen av utkast till lagstiftningsakter. Denna del av uppföljningen gäller vilka subsidiaritetsprövningar som har genomförts i riksdagen och vilka metoder som har använts vid dessa subsidiaritetsprövningar.

Enbart en sådan formellt inriktad uppföljning torde dock inte svara fullt ut mot den uppgift som konstitutionsutskottet är avsett att ha enligt förarbetena. Utredningen som lade fram förslaget till ändringar i riksdagsordningen ansåg det värdefullt om ett organ följer utvecklingen av riksdagens subsidiaritetskontroll och samlar erfarenheter från olika områden (framst. 2008/09:RS4 s. 53). Utredningen ansåg att konstitutionsutskottet var bäst lämpat att fylla det behov som Riksdagskommittén tidigare hade pekat ut av ett organ med ett ”helikopterperspektiv” på tillämpningen av subsidiaritetsprincipen (framst. 2008/09:RS4 s. 53; se även framst. 2005/06:RS3 s. 59).

Om det uttalade behovet av ett helikopterperspektiv på tillämpningen av subsidiaritetsprincipen ska kunna tillgodoses bör uppföljningen även uppmärksamma utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar. Samtidigt bör uppföljningen inte innebära att konstitutionsutskottet genomför nya subsidiaritetskontroller i varje enskilt ärende. Det skulle knappast vara lämpligt i konstitutionellt hänseende, och det skulle inte heller vara förenligt med uppfattningen i förarbetena, dvs. att det är respektive utskott som är bäst lämpat att genomföra kontrollen (framst. 2008/09:RS4 s. 52, bet. 2009/10:KU2 s. 13).

Mot denna bakgrund avser uppföljningen i den andra delen främst utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på en övergripande nivå. Detta görs

³ Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009, men inga subsidiaritetsprövningar genomfördes under december 2009.

genom sammanställningar av hur subsidiaritetsprövningar har utfallit på olika politikområden, vilka sedan på sikt kommer att kunna relateras till olika mål. Mål kan finnas både på EU-nivå, t.ex. i fördragen, och på nationell nivå, t.ex. i grundlag eller vanlig lag eller i form av särskilda riksdagsbeslut på ett område. På sikt kan man få en bild av hur utvecklingen av kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna har påverkat förutsättningarna för att uppfylla de befintliga målen. I uppföljningen kan uppmärksammas om det t.ex. förekommer flera förslag som visserligen inte vart för sig innebär att subsidiaritetsprincipen träds förnär men som sammantagna kan peka på en tendens att subsidiaritetsprincipen är i fara.

Vid konstitutionsutskottets tidigare uppföljningar har vissa brister i kommissionens motiveringar när det gäller subsidiaritetsprincipen uppmärksamats. Mot denna bakgrund görs även i detta betänkande en översiktlig genomgång av kommissionens motiveringar i fråga om subsidiaritetsprincipen.

Subsidiaritetskontrollen enligt Lissabonfördraget

Subsidiaritetsprincipen

Lissabonfördraget ger de nationella parlamenten en särskild roll när det gäller kontrollen av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen. Innebörden av subsidiaritetsprincipen framgår av artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen (förkortas EU-fördraget):

Enligt subsidiaritetsprincipen ska unionen på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna [...] och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå.

Subsidiaritetsprincipen gäller således inte på de områden där unionen har exklusiv befogenhet, dvs. områden där unionen ensam har beslutanderätten. Sådana områden är tullunionen, vissa konkurrensregler, den gemensamma handelspolitiken och den monetära politiken för medlemsstater som har euron som valuta (se artikel 3 i EUF-fördraget). För övriga områden inom unionssamarbetet där befogenheten är delad mellan unionen och medlemsstaterna gäller att subsidiaritetsprincipen ska tillämpas.

Delade befogenheter

Enligt artikel 4 i EUF-fördraget ska unionen ha delad befogenhet med medlemsstaterna om den genom fördragen tilldelas en befogenhet som inte omfattas av de områden som omfattas av artikel 3 och 6 i EUF-fördraget. Det gäller således bl.a. den inre marknaden, socialpolitik, miljö, konsumentskydd, transport, energi och området med frihet, säkerhet och rättvisa. Enligt artikel 6 i EUF-fördraget har unionen befogenhet att vidta stödjande åtgärder t.ex. i fråga om industripolitik, kultur och turism.

Av artikel 2 i EUF-fördraget framgår vidare att när fördragen tilldelar unionen en befogenhet som ska delas med medlemsstaterna på ett visst område, får unionen och medlemsstaterna lagstifta och anta rättsligt bindande akter på detta område. Medlemsstaterna ska utöva sin befogenhet om unionen inte har utövat sin befogenhet.

När det gäller de delade kompetenserna anses den nödvändiga kompetensöverföringen äga rum i och med att fördragen ratificeras och en stat överlåter suveränitetsrättigheter (Melin & Nergelius, EU:s konstitution, Maktfördelningen mellan den europeiska unionen, medlemsstaterna och medborgarna, 7:e uppl., 2012, s. 31). På dessa områden har EU och medlemsstaterna en samtidig kompetens. Varje gång rådet och Europaparlamentet utfärdar en rättsakt i ett givet ämne upphör medlemsstaternas rätt att lagstifta på ett sätt som står i strid med eller kan påverka den gemensamma rättsaktens tillämpning (Melin & Nergelius, s. 31 f.).

Det som sker kan beskrivas som att unionen successivt utnyttjar den genom fördragen givna kompetensen i takt med att rättsakter beslutas. I samma takt upphör den tidigare samtidiga kompetensen hos medlemsstaterna. Detta brukar kallas lagstiftningsutrymmets upptagenhet eller EU-rättens spärrverkan. I den utsträckning gemensamma normer beslutas blir utrymmet för nationell lagstiftning upptaget eller intecknat (Melin & Nergelius, s. 31).

EU-institutionernas och de nationella parlamentens roll

Unionens institutioner ska tillämpa subsidiaritetsprincipen i enlighet med protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna (förförkortas protokoll nr 2). Enligt artikel 5 i protokoll nr 2 ska utkast till lagstiftningsakter motiveras med avseende på subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Detta gäller oavsett om kommissionen eller i förekommande fall någon annan är förslagsställare.

Genom Lissabonfördraget har, som nämnts, de nationella parlamenten fått en särskild roll i kontrollen av hur subsidiaritetsprincipen tillämpas. Enligt artikel 5.3 i EU-fördraget ska de nationella parlamenten se till att subsidiaritetsprincipen följs i enlighet med det förfarande som anges i protokollet.

Kommissionen, och i förekommande fall andra förslagsställare, ska översända sina utkast till lagstiftningsakter och sina ändrade utkast till de nationella parlamenten. Efter att utkastet har översänts till de nationella parlamenten får varje nationellt parlament (eller kammare i ett sådant parlament som har två kammare) lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande med skälen till att det anser att det aktuella utkastet inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen. De nationella parlamenten har åtta veckor på sig från den dag då utkastet översänds att lämna ett sådant motiverat yttrande.

Europaparlamentet, rådet och kommissionen ska ta hänsyn till alla motiverade yttranden från de nationella parlamenten.

Gula kortet

Varje nationellt parlament har två röster, vilket innebär att det finns totalt 56 röster inom EU. I de länder som har tvåkammerssystem har kamrarna en röst vardera. Om minst en tredjedel av det totala antalet röster som tilldelats de nationella parlamenten, dvs. 19 röster, står bakom uppfattningen att ett lagstiftningsutkast strider mot subsidiaritetsprincipen ska utkastet omprövas av kommissionen eller i förekommande fall av en annan förslagsställare (det gula kortet). För ett utkast till lagstiftningsakt som avser straffrättsligt samarbete och polissamarbete är tröskeln en fjärdedel, dvs. något lägre (14 röster). Efter omprövningen kan kommissionen eller någon annan förslagsställare besluta att antingen vidhålla utkastet, ändra det eller dra tillbaka det. Detta beslut ska vara motiverat.

Orange kortet

Inom ramen för det ordinarie lagstiftningsförfarandet kan ett förslag till lagstiftningsakt som lett till att minst en enkel majoritet av de nationella parlamentens röster har ställt sig bakom kritiska yttranden, få ytterligare konsekvenser under lagstiftningsprocessen (det orange kortet). Efter omprövningen kan kommissionen besluta att antingen vidhålla förslaget, ändra det eller dra tillbaka det. Om kommissionen väljer att vidhålla förslaget, ska den i ett motiverat yttrande ange skälen till varför den anser att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Före den första behandlingen ska Europaparlamentet och rådet ta ställning till om lagstiftningsförslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen och ska då särskilt beakta de motiveringar som angetts och delas av majoriteten av de nationella parlamenten samt kommissionens motiverade yttrande. Om rådet med en majoritet på 55 procent av rådsmedlemmarna eller Europaparlamentet med en majoritet av de avgivna rösterna anser att lagstiftningsförslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen, ska förslaget inte behandlas vidare.

Ogiltighetstalan enligt Lissabonfördraget

Enligt artikel 263 i EUF-fördraget ska EU-domstolen granska lagenligheten av sådana lagstiftningsakter som antas av rådet, kommissionen eller Europeiska centralbanken och som inte är rekommendationer eller yttranden. EU-domstolen ska också granska lagenligheten av sådana rättsakter som antas av Europaparlamentet eller Europeiska rådet och som ska ha rättsverkan i förhållande till tredje man och sådana akter antagna av unionens organ eller byråer som är avsedda att ha rättsverkan i förhållande till tredje man. För detta ändamål ska domstolen vara behörig att pröva talan som väcks av en medlemsstat, Europaparlamentet, rådet eller kommissionen om bristande behörighet, åsidosättande av väsentliga formföreskrifter, åsidosättande av fördragen eller av någon rättsregel som gäller dess tillämpning eller maktmissbruk.

En talan som avses i denna artikel ska väckas inom två månader från den dag då åtgärden offentliggjordes eller delgavs klaganden eller, om så inte skett, från den dag då klaganden fick kännedom om åtgärden, allt efter omständigheterna.

Enligt artikel 8 i protokoll nr 2 är EU-domstolen bl.a. behörig att pröva en talan om åsidosättande av subsidiaritetsprincipen genom en lagstiftningsakt som i enlighet med artikel 263 i EUF-fördraget har väckts av en medlemsstat eller som i enlighet med denna medlemsstats rättsordning har överlämnats av denna på dess nationella parlaments vägnar eller för en kammare i detta parlament.

Utskottens roll i den fortsatta lagstiftningsprocessen

Lissabonutredningen påminde i sin rapport om vikten av att riksdagen genom det berörda utskottet bevakar subsidiaritetsprincipens hantering i den fortsatta lagstiftningsprocessen. Om riksdagen har lämnat ett motiverat yttrande i frågan är det enligt utredningen särskilt viktigt att denna del av frågan bevakas (framst. 2008/09:RS4 s. 55). Om den föreslagna rättsakten antas utan att riksdagens synpunkter beaktats av EU:s institutioner ansåg utredningen att det kan finnas anledning att överväga om ytterligare åtgärder bör vidtas. Protokollet ger, som nämnts, de nationella parlamenten en möjlighet att via sina regeringar väcka en ogiltighetstalan i EU-domstolen inom två månader efter det att rättsakten antagits. Riksdagen kan genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att väcka en fråga av detta slag vid domstolen. Initiativ till ett sådant tillkännagivande får tas antingen genom en motion eller i form av ett utskottsinitiativ.

Konstitutionsutskottet gjorde inte något uttalande om detta i sitt betänkande Tillämpningen av Lissabonfördraget i riksdagen (bet. 2009/10:KU2). Utskottet har dock senare gjort vissa uttalanden i uppföljningarna av denna fråga. Vid uppföljningen 2012 uttalade konstitutionsutskottet att rutiner borde införas för att följa upp hur riksdagens invändningar mot subsidiaritetsprincipens tillämpning har tillgodosetts i den antagna lagstiftningen. Utskottet konstaterade då att riksdagen saknar sådana fasta rutiner för information om när lagstiftningsförslagen antagits (bet. 2012/13:KU8 s. 52).

Vid uppföljningen 2013 konstaterade konstitutionsutskottet att flera utskott instämde i konstitutionsutskottets uttalande från 2012 och vidhöll att det skulle vara ett stöd för utskotten om man centralt inom Riksdagsförvaltningen bevakade när lagstiftningsförslag antas av rådet och i förekommande fall Europaparlamentet (bet. 2013/14:KU5 s. 39). Bevakningen borde också inbegripa kommissionens tillbakadraganden av förslag. Informationen ska förmedlas till utskotten. Det är sedan utskottens uppgift att följa upp hur riksdagens invändningar mot subsidiaritetsprincipens tillämpning har tillgodosetts i den antagna lagstiftningen. Den analys som behöver utföras bör således utskotten stå för. Konstitutionsutskottet ansåg det vara naturligt att uppföljningen fokuserar på de fall där riksdagen lämnat ett motiverat yttrande.

EU-samordningens roll att bevaka när lagstiftningsakter antas

Sedan våren 2014 bevakar EU-samordningen inom Riksdagsförvaltningen när lagstiftningsförslag som subsidiaritetsprövats antas och underrättar därefter utskotten. Det görs genom att EU-samordningen via e-post meddelar det berörda utskottskansliet när en lagstiftningsakt antas.

Subsidiaritetsprövningen i riksdagen

Enligt 9 kap. 20 § andra stycket RO ska riksdagen pröva om ett utkast till en av unionens lagstiftningsakter strider mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagen prövar samtliga utkast till lagstiftningsakter som översänds i enlighet med protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Efter att ett utkast till lagstiftningsärende mottagits i riksdagen hänvisar kammaren utkastet till det utskott vars beredningsområde ärendet gäller. Detta utskott har sedan i uppgift att pröva om utkastet strider mot subsidiaritetsprincipen och, om det anser att så är fallet, avge ett utlåtande till kammaren med förslag till ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (10 kap. 3 § RO). Utskottet ska också avge ett utlåtande om minst fem ledamöter av utskottet begär det. I annat fall ska utskottet genom ett protokollsutdrag anmäla till kammaren att utkastet inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Ett beslut i kammaren om ett motiverat yttrande ska meddelas Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande genom en riksdagsskrivelse (11 kap. 21 § andra stycket RO).

Under beredningen av subsidiaritetsärendena har det beredande utskottet möjlighet att inhämta yttranden från andra utskott enligt bestämmelserna i 10 kap. 7 § RO. Detta innebär att ett utskott vid behov kan begära ett yttrande från konstitutionsutskottet om ett utskott vid prövningen av subsidiaritetsfrågan i ett visst fall känner tvekan om subsidiaritetsprincipens innebörd och dess tillämpning i praxis (se framst. 2008/09:RS4 s. 53, bet. 2009/10:KU2 s. 14).

Utskottet kan även begära att regeringen lämnar information om sin bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen (10 kap. 10 § andra stycket RO). Sådan information ska lämnas inom två veckor från den dag då utskottet begär det och kan lämnas antingen skriftligen eller muntligen av ett statsråd eller en statssekreterare, eller undantagsvis av en annan tjänsteman från det berörda departementet.

Konstitutionsutskottets tidigare uttalanden om subsidiaritetsprövningen

Konstitutionsutskottet har uttalat att uppföljningen kommer att kunna ge utskotten vägledning i subsidiaritetskontrollen och också påmint om att utskotten vid behov kan inhämta konstitutionsutskottets synpunkter i fråga om tillämpningen av subsidiaritetsprincipen genom möjligheten för det beredande

utskottet att inhämta yttranden från andra utskott i ärendet (bet. 2009/10:KU2 s. 14).

I det följande beskrivs några av konstitutionsutskottets tidigare uttalanden om subsidiaritetsprövningen.

En lämplighetsprövning

Vid behandlingen av riksdagsstyrelsens framställning Tillämpningen av Lissabonfördraget i riksdagen uttalade konstitutionsutskottet att subsidiaritetsprövningen i huvudsak är en lämplighetsprövning och att denna därför ska utföras av det utskott som innehar sakkunskapen på området i fråga (framst. 2008/09:RS4, bet. 2009/10:KU2 s. 13).

Konstitutionsutskottet underströk att prövningen handlar om att fastställa på vilken nivå – unionsnivå eller någon nationell nivå – den föreslagna åtgärden ska företas, inte huruvida den föreslagna åtgärden ska företas eller inte. Vid denna prövning bör utskotten hämta vägledning från de riktlinjer som alltsedan subsidiaritetsprincipen infördes i EU-fördraget 1992 varit vägledande vid tillämpningen av subsidiaritetsprincipen, och som Lissabonutredningen hänvisat till (se framst. 2008/09:RS4 s. 52).

Först ställs frågan om det är möjligt att uppnå målen för den föreslagna åtgärden genom att den företas på nationell, regional eller lokal nivå. Om svaret är nekande ska åtgärden vidtas på unionsnivå. Om svaret är jakande ska frågan ställas om målen för åtgärden kan uppnås bättre genom att den företas på unionsnivå.

För att besvara den sistnämnda frågan bör följande följdfrågor ställas:

- Finns det viktiga gränsöverskridande aspekter på den föreslagna åtgärden som inte på ett tillfredsställande sätt kan regleras genom åtgärder av medlemsstaterna?
- Skulle underlåtenhet att handla på unionsnivå stå i strid med fördragets krav eller på annat sätt avsevärt skada medlemsstaternas intressen?
- Skulle en åtgärd på unionsnivå på grund av sin omfattning eller sina verkningar innebära klara fördelar jämfört med en åtgärd på medlemsstatsnivå?

Denna metod att fastställa på vilken nivå en åtgärd bör vidtas har utskottet sedermera valt att kalla tvåstegsmetoden (bet. 2010/11:KU18 s. 22).

Kan en subsidiaritetsprövning inkludera en proportionalitetsbedömning?

Vid sin första uppföljning hösten 2010 av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen noterade konstitutionsutskottet att det av fördragets och protokollets ordalydelser inte följer någon skyldighet för de nationella parlamenten att följa proportionalitetsprincipens tillämpning (bet. 2010/11:KU18 s. 22). Av detta torde dock inte, ansåg utskottet, motsatsvis kunna dras någon slutsats om att de nationella parlamenten inte får eller bör göra en sådan

prövning inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Tvärtom ansåg utskottet det finnas visst stöd i litteraturen och i EU-domstolens praxis (se nedan) för att ett visst mått av proportionalitetsbedömning kan anses ingå inom ramen för subsidiaritetsprövningen.

Utskottet anförde att utgångspunkten är att beslut ska fattas på nationell, regional eller lokal nivå. Unionen ska på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva och därför bättre kan uppnås på EU-nivå. Enligt utskottet fick det av orden ”endast om och i den mån” anses framgå att subsidiaritetsprövningen innefattar ett proportionalitetskriterium och att det därav följer att den föreslagna åtgärden inte får gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de eftersträlvade målen. Utskottet torde således vara oförhindrade att göra en sådan form av proportionalitetstest inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Utskottet underströk dock att subsidiaritetsprövningen handlar om att avgöra om en åtgärd bör vidtas på medlemsstatsnivå eller unionsnivå, inte om att framföra synpunkter i sak på den föreslagna åtgärden.

Utskottet fann stöd för sitt ställningstagande bl.a. i en dom från EU-domstolen från 2002.⁴ I avgörandet som gällde giltigheten av direktivet om tobaksmärkning hade domstolen bl.a. att ta ställning till frågan huruvida direktivet hade antagits med iakttagande av subsidiaritetsprincipen. För att besvara frågan måste det enligt domstolen först undersökas om målet för den planerade åtgärden bättre kunde uppnås på gemenskapsnivå. Domstolen fann att så var fallet. Därefter anförde domstolen följande:

Det skall för det andra konstateras att omfattningen av den åtgärd som vidtagits av gemenskapen i det förevarande fallet även uppfyller kraven enligt subsidiaritetsprincipen genom att den [...] inte går längre än vad som är nödvändigt för att uppnå de eftersträlvade målen.

Det har med hänvisning till avgörandet ansetts att subsidiaritetsbedömningen innefattar såväl ett effektivitets- som ett proportionalitetstest och att EU-domstolen utför proportionalitetsbedömningen inom ramen för subsidiaritetsbedömningen (Hettne, Subsidiaritetsprincipen: Politisk granskning eller juridisk kontroll?, Sieps 2003:4, s. 29; se även rapport 2013/14:RFR10 Subsidiaritet i EU efter Lissabon av Hettne m.fl., s. 26 f.).

Betydelsen av bemyndiganden att anta s.k. delegerade akter eller genomförandeakter

Finansutskottet har i flera yttranden till konstitutionsutskottet ansett att det skulle kunna vara av värde att konstitutionsutskottet tar upp frågan om vilken betydelse möjligheten till s.k. delegerade akter och genomförandeakter i utkast till lagstiftningsakter bör ha vid subsidiaritetsprövningar.

⁴ EG-domstolens dom av den 10 december 2002 i mål C-491/01 British American Tobacco (Investments) Ltd och Imperial Tobacco Ltd, REG 2002, s. I-11453.

Mot bakgrund av den fråga som finansutskottet väckt framhöll konstitutionsutskottet följande vid uppföljningen 2018 (bet. 2018/19:KU5 s. 83 f.).

Det är en mycket intressant men komplex fråga som finansutskottet väckt. Frågan rör tolkningen av EU-fördragens bestämmelser om subsidiaritetsprincipen och nationella parlaments befogenhet att pröva om ett utkast till lagstiftningsakt är förenligt med principen.

Möjligheten att bemyndiga kommissionen att anta delegerade akter och genomförandeakter framgår av artiklarna 290 och 291 i EUF-fördraget. Bestämmelser med sådana bemyndiganden tas in i särskilda artiklar i utkasten till lagstiftningsakter. Nationella parlaments subsidiaritetsprövning enligt protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna begränsas till prövningen av utkast till lagstiftningsakter. Nationella parlament prövar således inte de delegerade akter eller genomförandeakter som kan komma att antas med stöd av ett bemyndigande i en lagstiftningsakt.

Inledningsvis kan konstateras att den parlamentariska EU-kommittén uppmanade utskotten att beakta de angivna ramarna för subsidiaritetsprövningen och hänvisade till möjligheten att kanalisera synpunkter som inte direkt hänför sig till subsidiaritetsprincipens tillämpning genom överläggningar med regeringen (2017/18:URF1 s. 192 och 269). Konstitutionsutskottet har även framhållit att det inte handlar om att framföra synpunkter i sak på den föreslagna åtgärden inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Som nämnts inledningsvis i detta betänkande handlar subsidiaritetsprövningen om att fastställa på vilken nivå – unionsnivå eller nationell nivå – den föreslagna åtgärden ska företas, inte om den bör företas eller inte. Frågan som först måste ställas är om det är möjligt att uppnå målen för den föreslagna åtgärden på nationell nivå. Om så inte bedöms vara fallet kan det från subsidiaritetsynpunkt i princip inte ha någon betydelse om åtgärden regleras i en lagstiftningsakt, delegerad akt eller genomförandeakt, så länge regleringen är på EU-nivå. I den mån ett utskott har invändningar mot att en åtgärd föreslås regleras i en delegerad akt eller i en genomförandeakt i stället för i lagstiftningsakten, är det således en synpunkt som bör föras fram inom ramen för överläggningar med regeringen och inte inom ramen för prövningen av om utkastet till lagstiftningsakt är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Utifrån de avgränsningar som ställs upp i artiklarna 290 och 291 i EUF-fördraget torde i regel ett bemyndigande i en lagstiftningsakt inte heller i övrigt, såvitt utskottet kan bedöma, innebära att lagstiftningsakten kan ifrågasättas ur subsidiaritetsynpunkt. Det kan dock inte uteslutas att ett bemyndigande någon gång bedöms innebära stöd för en framtida reglering av åtgärder vars mål bättre tillgodoses på nationell nivå. I sådana fall torde en invändning kunna göras inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Det är då viktigt att utskottet motiverar varför det anser att bemyndigandet medför att utkastet till lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen.

Inhämtande av information om andra nationella parlaments subsidiaritetsprövningar

Konstitutionsutskottet har vid flera tillfällen betonat värdet av informationsutbyte mellan de nationella parlamenten (se bet. 2010/11:KU18 s. 36 och bet. 2013/14:KU5 s. 74). Utskottet har anfört att syftet med samarbetet mellan parlamenten inom EU bl.a. är att säkra det effektiva utövandet av de

parlamentariska befogenheterna i unionsfrågorna, särskilt när det gäller övervakningen av subsidiaritetsprincipen.

I uppföljningen under riksmötet 2011/12 konstaterade utskottet att några kontakter med andra nationella parlament – med undantag för finansutskottet – inte föreföll ha tagits under den aktuella perioden. Som en möjlig förklaring angavs att utskotten helt enkelt inte ansett sig ha behov av informationsutbyte med andra länders parlament. Utskottet framhöll dock värdet av sådana kontakter när det gäller övervakningen av subsidiaritetsprincipen, och om möjligt på politisk nivå. Ett syfte kan vara att rent allmänt skaffa information om vilka synpunkter som kan anläggas i fråga om ett förslags förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Ett annat syfte kan vara att göra andra länder uppmärksamma på synpunkter som ett utskott i riksdagen har eller att samla många länder för att uppnå de i protokollet angivna tröskelvärdena för att få ett förslag omprövat. Om sådana kontakter tas på tjänstemannanivå ansåg dock utskottet att de först bör vara förankrade i utskottet (bet. 2011/12:KU4 s. 47).

Vid riksmötet 2014/15 pekade utskottet på att det finns möjligheter till informationsutbyte exempelvis inom ramen för Cosac (Konferensen mellan de parlamentariska organen för EU-frågor) och andra interparlamentariska möten (bet. 2014/15:KU5 s. 79). För att ett sådant möte ska bidra till informationsutbyte som leder till ett gult kort måste det dock infalla under åttaveckorsfristen, vilket sällan torde vara fallet, påpekade utskottet. Utskottet ansåg det inte vara möjligt att inom den då aktuella uppföljningen besvara frågan om hur ett närmare samarbete mellan de nationella parlamenten ska kunna komma till stånd, men ansåg att frågan måste börja diskuteras. Utskottet ansåg att det möjligen kan finnas skäl för självvrannsakan när det gäller hur samarbetet hittills har fungerat.

Vid ett antal uppföljningar har utskottet framhållit att flera av utskotten har goda erfarenheter av den möjlighet till informationsutbyte som riksdagens representant vid EU:s institutioner kan erbjuda (se t.ex. bet. 2012/13:KU8 s. 55 f., bet. 2015/16:KU5 s. 66, bet. 2019/20:KU5 s. 95). Riksdagens representant träffar sina motsvarigheter vid regelbundna möten och är därför en värdefull ingång vid informationsutbyte.

Konstitutionsutskottet har vidare vid upprepade tillfällen konstaterat att det finns en förbättringspotential i fråga om i vilken omfattning information läggs in i Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och att den läggs in på ett språk som är tillgängligt för andra parlament. (se t.ex. bet. 2016/17:KU5 s. 55). Utskottet har också uttalat att riksdagen bör verka för att Ipex utvecklas till att bli ett effektivare verktyg för informationsutbyte mellan de nationella parlamenten (bet. 2015/16:KU5 s. 66 och bet. 2016/17:KU5 s. 55). Vid uppföljningen under riksmötet 2017/18 framkom det att en digital strategi för Ipex antagits under 2017 som syftar till att utveckla och förbättra webbplatsen (bet. 2017/18:KU5 s. 81). Vid förra årets uppföljning noterade utskottet att det pågår ett arbete med att se över Ipex och att Riksdagsförvaltningen deltar i detta arbete som beräknas bli klart under hösten 2020 (bet. 2019/20:KU5 s. 95 f.).

Vid uppföljningen under riksmötet 2018/19 nämnde utskottet när det gäller frågan om samarbete med andra parlament bl.a. att den parlamentariska EU-kommittén ansåg att riksdagen bör samarbeta mer med andra nationella parlament och uppmuntrade till kompletterande informationsutbyte på politisk nivå baserat på vad som med någorlunda rimlighet kan förutses bli utskottets slutsats i subsidiaritetsprövningen (2017/18:URF1 s. 193). Förutom den tidsmässiga fördelen med att inte avvakta ett faktiskt beslut ansåg EU-kommittén att ett sådant informationsutbyte har den fördelen att det sker på politisk nivå. EU-kommittén framhöll att det bör överlåtas åt utskotten att utforma rutiner för att sprida information på politisk nivå till andra nationella parlament. Konstitutionsutskottet delade EU-kommitténs uppfattning i dessa frågor (bet. 2018/19:KU5 s. 85).

Utskottsavdelningen inom Riksdagsförvaltningen har tagit fram exempel på föredragningspromemorior för utskotten att använda vid beredningen av subsidiaritetsärendena och exempel på rutiner för utskottens informationsutbyte med andra nationella parlament vid motiverade yttranden (se även nedan). Promemoriorna har diskuterats och förankrats vid ordförande-konferensen.

Uppehåll i åttaveckorsfristen och information om planerade förslag

Vid förra uppföljningen välkomnade utskottet att kommissionen meddelat att den avser att göra ett uppehåll i åttaveckorsfristen över jul och nyår med början 2019, vilket kommer att möjliggöra för parlamenten att göra en noggrann subsidiaritetsprövning även av förslag som lämnas i anslutning till jul och nyår.

Mot bakgrund av det som utskotten framfört vid flera uppföljningar vidhöll konstitutionsutskottet att de nationella parlamentens planering skulle underlättas betydligt om kommissionen tillhandahöll mer detaljerad och precis information om varje enskilt initiativ, inklusive när översättningarna förväntas bli klara (bet. 2019/20:KU5 s. 95).

Den parlamentariska EU-kommittén

Den parlamentariska EU-kommittén överlämnade i februari 2018 betänkandet EU-arbetet i riksdagen (2017/18:URF1). I framställning 2017/18:RS8 EU-arbetet i riksdagen föreslog riksdagsstyrelsen ändringar i riksdagsordningen och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som grundade sig på kommitténs lagförslag. På förslag av konstitutionsutskottet biföll riksdagen lagförslagen (bet. 2018/19:KU7, rskr. 2018/19:22 och 23). Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2019.

EU-kommitténs uppdrag var att se över riksdagens arbete med EU-frågor. När det gäller riksdagens subsidiaritetskontroll gjorde EU-kommittén flera uttalanden (se bl.a. 2017/18:URF1 s. 187 f.). Kommittén ansåg att riksdagens subsidiaritetskontroll är meningsfull, och att formen för den är ändamålsenlig. Utskotten ansågs ha goda och tillräckliga möjligheter att fokusera sina

ansträngningar på de mer komplicerade ärendena. EU-kommittén framhöll att subsidiaritetsärenden bör behandlas inom åttaveckorsfristen och att detta medges under rådande förutsättningar för riksdagsarbetet. Ändrade majoritetsförhållanden efter riksdagsval kan få genomslag genom att ett utlåtande i ett subsidiaritetsärende återförvisas till ett av den nyvalda riksdagens utskott för ytterligare beredning. Kommittén gjorde bedömningen att resultatet av riksdagens subsidiaritetsprövning påverkar regeringens handlingsutrymme enbart om det vävs in i resultaten av överläggningar och samråd.

Kommittén uttalade vidare att den kunde se att det ligger i sakens natur att den politiska subsidiaritetsprövningen inte enkelt låter sig begränsas. Kommittén uppmanade dock utskotten att beakta de angivna ramarna för subsidiaritetsprövningen och hänvisade till möjligheten att kanalisera synpunkter som inte direkt hänför sig till subsidiaritetsprincipens tillämpning genom överläggningar med regeringen.

Uppmaningen att beakta de angivna ramarna för subsidiaritetsprövningen upprepades i avsnittet om funktionsfördelningen mellan regering och riksdag. Kommittén uttalade att det kan ifrågasättas om en alltför extensiv syn på subsidiaritetsprövningen och vad som kan framföras i ett motiverat yttrande är förenlig med den tänkta funktionsfördelningen där regeringen företräder Sverige och den svenska ståndpunkten i förhandlingarna inom EU (se 2018/19:URF1 s.268 f.). Kommittén framhöll vidare att utskotten bör använda riksdagens representant vid EU:s institutioner för att sprida information till de andra nationella parlamenten. Utskotten bör också utforma rutiner för ett kompletterande informationsutbyte på politisk nivå.

Riksdagsstyrelsen gav i juni 2018 riksdagsdirektören i uppdrag att analysera behovet av ytterligare åtgärder med anledning av den parlamentariska EU-kommitténs rekommendationer, i förekommande fall bereda och om lämpligt genomföra sådana åtgärder, samt redovisa detta uppdrag för riksdagsstyrelsen senast den 28 februari 2019 (dnr 966-2017/18). Riksdagsdirektören beslutade i sin tur i juni 2018 att ge avdelningschefen för utskottsavdelningen och t.f. sekretariatschefen för EU-samordningen i uppdrag att analysera, bereda och genomföra de åtgärder som är motiverade av riksdagsstyrelsens uppdrag i fråga om den parlamentariska EU-kommitténs rekommendationer (dnr 966-2017/18) samt utarbeta en rapport för riksdagsdirektörens redovisning av sitt uppdrag till styrelsen. Uppdraget redovisades till riksdagsdirektören i januari 2019 (dnr 2144-2017/18). Riksdagsdirektören redovisade sitt uppdrag till riksdagsstyrelsen i februari 2019 (dnr 966-2017/18).

Som tidigare har nämnts har det inom utskottsavdelningen vid Riksdagsförvaltningen tagits fram vägledningar för utskottens subsidiaritetsprövningar och för informationsutbyte med andra nationella parlament.

Utskottets överväganden

Iakttagelser i konstitutionsutskottets promemoria

Ärendenas formella hantering m.m.

Genomförda subsidiaritetsprövningar i riksdagen

Riksdagen prövar, till skillnad från många andra länders parlament, samtliga utkast till lagstiftningsakter som översänds av kommissionen eller någon av de andra initiativtagarna enligt protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Under perioden den 1 januari–31 december 2019 genomfördes totalt 32 subsidiaritetsprövningar av riksdagens utskott (se förteckningen över avgjorda subsidiaritetsärenden, bilaga 5). Kommissionen var initiativtagare till alla utkast till lagstiftningsakter.

Av förteckningen framgår det vilka utkast som varit föremål för en subsidiaritetsprövning under 2019 och vilka utskott som genomfört prövningarna. Vidare anges tidpunkterna för beslut i utskotten. Under 2019 lämnade inte något av utskotten något utlåtande med förslag till motiverat yttrande.

En översikt av fördelningen av antalet utkast, utlåtanden och motiverade yttranden under 2019 mellan utskotten framgår av tabell 1 nedan.

Tabell 1 Antal utkast till lagstiftningsakter, utlåtanden och motiverade yttranden under 2019

Utskott	Utkast till lagstiftningsakter	Utlåtanden	Motiverade yttranden
TU	7	0	0
SkU	5	0	0
MJU	4	0	0
FiU	3	0	0
UbU	3	0	0
JuU	2	0	0
FöU	2	0	0
NU	2	0	0
AU	2	0	0
UU	1	0	0
SfU	1	0	0
KU	0	0	0
CU	0	0	0
SoU	0	0	0
KrU	0	0	0
Totalt	32	0	0

I tabell 2 och 3 nedan finns sammanställningar över det totala antalet utkast till lagstiftningsakter och motiverade yttranden per utskott sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Av sammanställningarna framgår att miljö- och jordbruksutskottet har prövat flest utkast (150) av alla utskott, vilket är knappt 17 procent av alla utkast som prövats av riksdagen sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Finansutskottet har prövat 135 utkast, vilket är 15 procent av alla utkast. Trafikutskottet har prövat 117 utkast, vilket är 13 procent av alla utkast. Justitieutskottet har prövat 94 av utkasterna och näringsutskottet 87. Skatteutskottet har prövat 66 utkast. Civilutskottet har prövat 45 utkast och socialförsäkringsutskottet 42. Utrikesutskottet och arbetsmarknadsutskottet har vardera prövat 32 utkast. Utbildningsutskottet har prövat 25 och socialutskottet 22 utkast. Konstitutionsutskottet och försvarsutskottet har vardera prövat 18 utkast. Kulturutskottet har prövat 11 utkast.

På förslag av finansutskottet har riksdagen lämnat 17 motiverade yttranden, vilket är knappt 23 procent av de motiverade yttranden som lämnats sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. På förslag av skatteutskottet har 12 motiverade yttranden lämnats, vilket är drygt 16 procent av de motiverade yttranden som lämnats. På förslag av trafikutskottet har 10 motiverade yttranden lämnats, vilket är knappt 14 procent av de motiverade yttrandena. På förslag av justitieutskottet, miljö- och jordbruksutskottet och arbetsmarknadsutskottet har vardera 6 motiverade yttranden lämnats. På förslag av civilutskottet och näringsutskottet har vardera 5 motiverade yttranden lämnats. På förslag av konstitutionsutskottet och socialutskottet har vardera 3 motiverade yttranden lämnats. På förslag av försvarsutskottet har 1 motiverat yttrande lämnats. Övriga utskott har inte lämnat några motiverade yttranden.

Tabell 2 Antal utkast till lagstiftningsakter 2010–2019

Utskott	Antal utkast till lagstiftningsakter										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
KU	0	2	4	2	0	0	3	4	3	0	18
FiU	13	11	21	17	7	4	16	15	28	3	135
SkU	1	9	2	4	10	2	8	10	15	5	66
JuU	12	10	10	12	7	2	8	10	21	2	94
CU	1	9	6	8	4	0	7	4	6	0	45
UU	2	3	12	2	1	1	4	2	4	1	32
FöU	1	5	1	2	0	0	0	2	5	2	18
SfU	5	3	4	2	5	3	11	1	7	1	42
SoU	1	1	11	4	2	0	2	0	1	0	22
KrU	1	0	3	1	0	0	2	2	2	0	11
UbU	0	4	3	6	1	0	3	1	4	3	25
TU	11	10	14	27	1	0	15	14	18	7	117
MJU	18	28	28	21	16	5	9	6	15	4	150
NU	4	23	3	9	2	3	9	17	15	2	87
AU	1	6	3	6	2	1	4	2	5	2	32
Totalt	71	124	125	123	58	21	101	90	149	32	894

Tabell 3 Antal utkast till motiverade yttranden 2010–2019

Utskott	Antal motiverade yttranden										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
KU	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	3
FiU	2	2	7	1	0	0	1	3	1	0	17
SkU	0	2	0	1	2	1	6	0	0	0	12
JuU	0	1	3	1	0	0	1	0	0	0	6
CU	0	0	2	0	0	0	2	0	1	0	5
UU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FöU	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
SfU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SoU	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	3
KrU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
UbU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TU	0	0	1	4	0	0	2	0	3	0	10
MJU	1	2	1	1	0	0	0	0	1	0	6
NU	0	1	2	0	0	0	0	0	2	0	5
AU	0	2	1	0	0	0	0	0	3	0	6
Totalt	3	10	20	10	2	1	13	3	12	0	74

Motiverade yttranden från riksdagen

Under 2019 prövades endast 32 utkast till lagstiftningsakter av riksdagens utskott, vilket är en kraftig minskning jämfört med 2018 då 149 utkast prövades. Utskotten ansåg inte att något av utkasten stred mot subsidiaritetsprincipen. Inga motiverade yttranden översändes således till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande.

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 och fram t.o.m. den 31 december 2019 har riksdagen prövat totalt 894 utkast till lagstiftningsakter, se tabell 4 nedan. Riksdagen har översänt totalt 74 motiverade yttranden till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande, vilket innebär att riksdagen haft invändningar mot 8 procent av alla utkast som översänts för subsidiaritetsprövning (se tabell 4).

Tabell 4 Antal prövade utkast till lagstiftningsakter och antal motiverade yttranden i riksdagen 2010–2019

År	Antal utkast till lagstiftningsakter	Motiverade yttranden	
		Antal	Procent
2010	71	3	4
2011	124	10	8
2012	125	20	16
2013	123	10	8
2014	58	2	3
2015	21	1	5
2016	101	13	13
2017	90	3	3
2018	149	12	8
2019	32	0	0
Totalt	894	74	8

Motiverade yttranden från de nationella parlamenten inom EU

I kommissionens årsrapport 2019 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna och om förbindelserna med de nationella parlamenten (COM(2020) 272) framhåller kommissionen att den under 2019 för första gången sedan systemet för subsidiaritetsprövning infördes inte tog emot något motiverat yttrande från de nationella parlamenten. Detta berodde enligt kommissionen huvudsakligen på en drastisk minskning av kommissionens lagstiftande verksamhet under övergångsåret mellan två kommissioner. Under 2019 skickade kommissionen 28 lagstiftningsförslag som omfattas av subsidiaritetsprövning till medlagstifterna och till de nationella parlamenten (jämfört med 139 under 2018).⁵

⁵ Konstitutionsutskottets subsidiaritetsuppföljning omfattar 32 subsidiaritetsprövningar som avslutats genom beslut i utskott eller genom beslut i kammaren under kalenderåret 2019. Uppföljningen omfattar därmed även vissa utkast som översänts av kommissionen sent under hösten 2018, vilket förklarar skillnaden i antalet förslag som subsidiaritetsprövats av riksdagens utskott och som kommissionen angett att den översänt.

Samlat utfall av genomförda subsidiaritetsprövningar

I det följande redogörs för det samlade utfallet av de genomförda subsidiaritetsprövningarna. Detta görs genom sammanställningar av hur subsidiaritetsprövningarna har utfallit på olika politikområden. Redogörelsen görs per utskott i den ordning som utskotten anges i riksdagsordningen. För samtliga utskottsavsnitt gäller följande.

Till detta betänkande bifogas en förteckning över vilka utkast till lagstiftningsakter som prövades av riksdagens utskott under 2019 (bilaga 5). Vidare bifogas en förteckning med uppgifter om vilken rättslig grund i EUF-fördraget som kommissionen i huvudsak har angett ligger till grund för de olika utkasten och vilket politikområde utkasten i huvudsak gäller (bilaga 6).⁶

Tabellerna nedan under respektive avsnitt per utskott innehåller en uppdelning på politikområde, rättslig grund i EUF-fördraget och uppgift om antalet utkast till lagstiftningsakter inom respektive utskotts beredningsområde. I tabellerna redovisas antalet utkast för åren 2010–2019 och det totala antalet prövade utkast.

En sammanställning över antalet utkast till lagstiftningsakter som prövades av riksdagens utskott under 2010–2019 uppdelat per politikområde och rättslig grund i EUF-fördraget finns i bilaga 7.

Eftersom vissa utkast berör flera politikområden är det totala antalet utkast till lagstiftningsakter i sammanställningarna i många fall större än antalet prövade utkast.

Konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet prövade inte något utkast till lagstiftningsakt under 2019.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2019 prövade konstitutionsutskottet 18 utkast till lagstiftningsakter. Av sammanställningen framgår att fem utkast vardera rörde etableringsrätt och fri rörlighet för tjänster. Ytterligare fem utkast grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Lika många gällde folkhälsa. Därutöver rörde fyra utkast skydd för personuppgifter. Lika många rörde jordbruk och fiskeri, transportpolitik, miljöpolitik och gemensam handelspolitik. Tre utkast vardera rörde tullsamarbete, transeuropeiska nät, institutionella bestämmelser och statistik. Ytterligare tre utkast grundade sig på flexibilitetsklausulen. Två utkast vardera gällde fri rörlighet för unionsmedborgare respektive kapital och betalningar. Vidare rörde vardera två utkast socialpolitik och humanitärt bistånd. Övriga utkast gällde offentlighet (1),

⁶ För motsvarande förteckningar över de utkast som prövats av utskotten under 2010–2018 hänvisas till utskottets tidigare betänkanden (se bet. 2010/11:KU18, bet. 2011/12:KU4, bet. 2012/13:KU8, bet. 2013/14:KU5, bet. 2014/15:KU5, bet. 2015/16:KU5, bet. 2016/17:KU5, bet. 2017/18:KU5, bet. 2018/19:KU5 och bet. 2019/20:KU5).

bekämpning av diskriminering (1), medborgarinitiativ (1), civilrättsligt samarbete (1), konkurrensregler (1), statligt stöd (1), kulturpolitik (1), konsument-skydd (1), ändringar i valrättsakten (1) och bekämpning av bedrägeri (1).

Vissa av utkasterna som prövades under perioden rörde flera politikområden.

Utskottet har lämnat tre utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Under 2012 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, den s.k. allmänna uppgiftsskyddsförordningen⁷ (COM(2012) 11, utl. 2011/12:KU25). Detta förslag rörde skyddet för personuppgifter och grundade sig även på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll utskottets förslag och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2011/12:178).

Under 2016 lämnade utskottet ett utlåtande om förslaget till ändringar av den s.k. valrättsakten om val till Europaparlamentet (P8_TA(2015)0395, utl. 2015/16:KU27). Förslaget grundade sig på artikel 223 i EU-fördraget. Enligt denna artikel ska Europaparlamentet utarbeta utkast till nödvändiga bestämmelser om val av dess ledamöter genom allmänna val enligt en i alla medlemsstater enhetlig ordning. Initiativtagare till förslaget var Europaparlamentet, som överlämnade förslaget till riksdagen den 11 december 2015. Förslaget prövades av konstitutionsutskottet trots att det inte fanns någon information från Europaparlamentet om att förfarandet enligt protokoll nr 2 hade inletts. På förslag av utskottet lämnade riksdagen ett motiverat yttrande om förslaget till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2015/16:135).

Under 2018 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till direktiv om skydd för personer som rapporterar om överträdelse av unionsrätten, det s.k. visselblåsarordivertivet (COM(2018) 218, utl. 2017/18:KU48). Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (rskr. 2017/18:421). Förslaget rörde skydd för personuppgifter, tullsamarbete, jordbruk och fiskeri, etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster, transportpolitik, konkurrensregler, statligt stöd, tillnärmning av lagstiftning, folkhälsa, konsumentskydd, miljöpolitik, gemensam handelspolitik och bekämpning av bedrägeri.

⁷ Även kallad GDPR, vilket står för The General Data Protection Regulation.

Tabell 5 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom konstitutionsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i					Antal utkast till lagstiftningsakter*						
	EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Offentlighet	Art. 15	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	1	0	0	0	0	1	2	0	4
Bekämpning av diskriminering	Art. 19	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet för unionsmedborgare)	Art. 21	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Medborgarinitiativ	Art. 24	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Tullsamarbete	Art. 33	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	3
Jordbruk och fiskeri	Art. 43	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	4
Etableringsrätt	Art. 50, 53	0	0	0	2	0	0	1	1	1	0	5
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	0	0	2	0	0	1	1	1	0	5
Kapital och betalningar	Art. 64	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2
Civilrättsligt samarbete	Art. 81	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Transportpolitik	Art. 91, 100	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	4
Konkurrensregler	Art. 103	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Statligt stöd	Art. 109	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	1	2	0	0	0	1	1	0	5
Socialpolitik	Art. 153	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2
Kulturpolitik	Art. 167	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Folkhälsa	Art. 168	0	0	0	2	0	0	0	1	2	0	5
Konsumentskydd	Art. 169	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Transeuropeiska nät	Art. 172	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	3
Miljöpolitik	Art. 192	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	4
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	4
Humanitärt bistånd	Art. 214	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2
Ändringar i valrättsakten	Art. 223	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Institutionella bestämmelser	Art. 224	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	3
Bekämpning av bedrägeri	Art. 325	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Statistik	Art. 338	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	3
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	3

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Finansutskottet

Finansutskottet prövade tre utkast till lagstiftningsakter under 2019. Utskottet ansåg i samtliga fall att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att två av utkasten grundade sig på flexibilitetsklausulen och att ett utkast rörde ekonomisk och monetär politik.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2019 prövade finansutskottet 135 utkast till lagstiftningsakter. Om man ser till de huvudsakliga politikområdena finner man att allra flest utkast (70) grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Därefter följer 26 utkast som gällde etableringsrätt och 19 utkast som innehöll förslag om statistik. Tio utkast gällde fri rörlighet för tjänster och lika många gällde ekonomisk och monetär politik. Åtta utkast gällde strukturfonder. Fyra utkast gällde industripolitik. Fyra utkast grundade sig på den s.k. flexibilitetsklausulen. Tre utkast gällde transeuropeiska nät. Två utkast vardera gällde forskning och teknisk utveckling, administrativt samarbete och utvecklingssamarbete. Lika många gällde ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer. Därutöver rörde två utkast unionens egna medel. Övriga utkast gällde straffrättsligt samarbete (1) och konsumentskydd (1).

Vissa av utkasten som prövades under denna period rörde flera politikområden.

Finansutskottet har lämnat totalt 17 utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Riksdagen har bifallit utskottets förslag i samtliga fall.

Tre av de utkast som ledde till utlåtanden från finansutskottet och där riksdagen lämnade motiverade yttranden grundade sig på artikel 53 i EUF-fördraget, dvs. etableringsrätt. Det gäller dels kommissionens förslag till direktiv om insättningsgarantisystem (COM(2010) 368, utl. 2009/10:FiU42, rskr. 2010/11:1) och kommissionens förslag till ändring av direktivet om system för ersättning till investerare (COM(2010) 371, utl. 2009/10:FiU43, rskr. 2010/11:2) som avgjordes under 2010, dels kommissionens förslag till direktiv om kreditinstitut och värdepappersföretag (COM(2011) 453, utl. 2011/12:FiU17, rskr. 2011/12:16) som avgjordes under 2011.

Ytterligare fem av de utkast som ledde till motiverade yttranden från riksdagen på förslag från finansutskottet grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. förslagen gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Det gäller kommissionens förslag till förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag (COM(2011) 452, utl. 2011/12:FiU29, rskr. 2011/12:111) som prövades under 2011. Det gäller vidare dels kommissionens förslag till ändring av förordning om kreditvärderingsinstitut (COM(2011) 747, utl. 2011/12:FiU34, rskr. 2011/12:114), dels kommissionens förslag till ändring av direktiv om vidareutnyttjande av

information från den offentliga sektorn (COM(2011) 877, utl. 2011/12:FiU36, rskr. 2011/12:128) som prövades under 2012. Det gäller också kommissionens förslag till direktiv om inrättande av en ram för återhämtning och rekonstruktion av kreditinstitut och värdepappersföretag m.m. (COM(2012) 280, utl. 2011/12:FiU12, rskr. 2012/13:1) som prövades under 2012 samt kommissionens förslag till förordning om fastställande av enhetliga regler och ett enhetligt förfarande för rekonstruktion av kreditinstitut och vissa värdepappersföretag inom ramen för en gemensam rekonstruktionsmekanism och gemensam bankrekonstruktionsfond (COM(2013) 520, utl. 2013/14:FiU13, rskr. 2013/14:12) som prövades under 2013.

Under 2012 lämnade finansutskottet två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden inom området för ekonomisk och monetär politik. Det gäller kommissionens förslag till förordning om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigering av alltför stora underskott i medlemsstater i euroområdet (COM(2011) 821, utl. 2011/12:FiU33, rskr. 2011/12:118) och kommissionens förslag till förordning om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut (COM(2012) 511, utl. 2012/13:FiU18, rskr. 2012/13:27). Utskottet lämnade även två utlåtanden som rörde flera politikområden, nämligen etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster och tillnärmning av lagstiftning. Det gäller kommissionens förslag till direktiv om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten m.m. (COM(2011) 895, utl. 2011/12:FiU45, rskr. 2011/12:143) och kommissionens förslag till direktiv om offentlig upphandling (COM(2011) 896, utl. 2011/12:FiU50, rskr. 2011/12:142).

Under 2016 lämnade utskottet ett utlåtande (utl. 2016/17:FiU18) om kommissionens förslag till förordning om fastställande av en gemensam ram för europeisk statistik om personer och hushåll, som grundas på uppgifter på individnivå som samlas in genom urvalsundersökningar (COM(2016) 551). Utkastet innehöll förslag om statistik. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2016/17:29).

Under 2017 lämnade finansutskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. I ett utlåtande subsidiaritetsprövades två utkast (utl. 2016/17:FiU38). Det var kommissionens förslag till ändring i den s.k. tillsynsförordningen (COM(2016) 850) som grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden, och kommissionens förslag till ändring i det s.k. kapitaltäckningsdirektivet (COM(2016) 854) som rörde etableringsrätt. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2016/17:155).

Finansutskottet lämnade även ett utlåtande (utl. 2017/18:FiU7) om kommissionens förslag till ändring av förordning (EU) nr 1095/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten) och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 vad gäller förfarandena för och de myndigheter som ska delta i auktorisationen av centrala motparter samt om kraven för godkännande av centrala motparter från

tredjeland (COM(2017) 331). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2017/18:9). Utskottet lämnade även ett utlåtande (utl. 2017/18:FiU31) om kommissionens förslag om översyn av de europeiska tillsynsmyndigheterna, Esa-myndigheterna, (COM(2017) 536). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2017/18:126). Båda dessa förslag grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden.

Under 2018 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till ett motiverat yttrande med anledning av två förslag från kommissionen (utl. 2017/18:FiU51). Det var kommissionens förslag till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel (COM(2018) 325) och kommissionens förslag till förordning om genomförandebestämmelser till systemet för Europeiska unionens egna medel (COM(2018) 327). Båda dessa förslag rörde unionens egna medel. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2017/18:445).

Tabell 6 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom finansutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF- fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*										
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Etableringsrätt	Art. 50, 52, 53	3	4	7	1	1	0	2	2	6	0	26
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	1	5	1	1	0	0	1	1	0	10
Straffrättsligt samarbete	Art. 83	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	3	7	11	10	4	2	8	10	15	0	70
Ekonomisk och monetär politik	Art. 121, 126, 127, 136	5	0	3	0	0	0	0	0	1	1	10
Konsumentskydd	Art. 169	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Transeuropeiska nät	Art. 172	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	3
Industripolitik	Art. 173	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	4
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175	1	0	0	0	0	1	2	0	4	0	8
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2
Administrativt samarbete	Art. 197	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Utvecklingssamarbete	Art. 209	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2
Unionens egna medel	Art. 311	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Statistik	Art. 338	1	1	3	6	1	1	2	3	1	0	19
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	4

* Vissa av utkasterna berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Skatteutskottet

Skatteutskottet prövade fem utkast till lagstiftningsakter under 2019. Utskottet ansåg i samtliga fall att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att fyra av utkasten grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter. Ett utkast grundade sig på artikel 349 som innebär att rådet kan anta särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena inom EU.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2019 prövade skatteutskottet 66 utkast till lagstiftningsakter. Majoriteten av utkasten (34) grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter, och 15 av utkasten grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion. Tolv av utkasten grundade sig på artikel 349 i EUF-fördraget som innebär att rådet kan anta särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena inom EU. Sex av utkasten innehöll förslag om tull-samarbete och lika många gällde tillnärmning av lagstiftning grundad på artikel 114 i EUF-fördraget. Två rörde gemensam handelspolitik. Ett utkast gällde administrativt samarbete och ett gällde bekämpning av bedrägeri.

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt har skatteutskottet lämnat tolv utlåtanden under denna tid.

Under 2011 lämnade skatteutskottet två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden (utl. 2010/11:SkU37 och utl. 2011/12:SkU12). Riksdagen biföll båda dessa förslag (rskr. 2010/11:244 och rskr. 2011/12:53). Det första utkastet som ledde till ett motiverat yttrande gällde kommissionens förslag till direktiv om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas, även kallad CCCTB (COM(2011) 121) och grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion. Det andra av de utkast som ledde till ett motiverat yttrande gällde kommissionens förslag till direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner (COM(2011) 594). Förslaget grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget och innehöll förslag om en harmonisering av medlemsstaternas skatter på finansiella transaktioner.

Utskottet lämnade vidare ett utlåtande under 2013 som gällde harmonisering av indirekta skatter. Det gällde kommissionens förslag till rådets direktiv om genomförande av det fördjupade samarbetet på området för skatt på finansiella transaktioner (COM(2013) 71, utl. 2012/13:SkU33). Utskottets majoritet ansåg att förslaget inte var förenligt med subsidiaritetsprincipen och föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. I utlåtandet fanns en reservation (MP, V). Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2012/13:188).

Under 2014 lämnade skatteutskottet två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Det gällde kommissionens förslag till ändring av rådets direktiv 2011/96/EU om ett gemensamt beskattningssystem för moderbolag och dotterbolag hemmahörande i olika medlemsstater (COM(2013) 814) som också grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget (utl. 2013/14:SkU23). Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande översändes till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2013/14:145). Det gällde vidare kommissionens förslag till direktiv om en unionsrättslig ram för tullrättsliga överträdelser och sanktioner (COM(2013) 884) som rörde tullsamarbete (utl. 2013/14:SkU35). Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2013/14:370).

Under 2015 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till ett motiverat yttrande (utl. 2014/15:SkU26). Det gällde kommissionens förslag till ändring av direktiv 2011/16/EU vad gäller obligatoriskt automatiskt utbyte av upplysningar i fråga om beskattning (COM(2015) 135) som grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget. Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag och överlämnade ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2014/15:198).

Under 2016 lämnade utskottet sex utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Riksdagen biföll utskottets förslag i samtliga fall och överlämnade motiverade yttranden till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Följande fem utkast som ledde till utlåtanden gällde förslag om tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion (artikel 115 i EUF-fördraget):

- kommissionens förslag till direktiv om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt påverkar den inre marknadens funktion (COM(2016) 26, utl. 2015/16:SkU28, rskr. 2015/16:183)
- kommissionens förslag till direktiv om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas (COM(2016) 683, utl. 2016/17:SkU17, rskr. 2016/17:110)
- kommissionens förslag till direktiv om en gemensam bolagsskattebas (COM(2016) 685, utl. 2016/17:SkU16, rskr. 2016/17:109)
- kommissionens förslag till direktiv om tvistlösningsmekanismer vid dubbelbeskattning i Europeiska unionen (COM(2016) 686, utl. 2016/17:SkU18, rskr. 2016/17:111)
- kommissionens förslag till ändring av direktiv (EU) 2016/1164 vad gäller hybrida mismatchningar med tredjeländer (COM(2016) 687, utl. 2016/17:SkU19, rskr. 2016/17:112).

Därutöver grundade sig ett utkast som ledde till ett utlåtande under 2016 både på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning, och artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter. Det var kommissionens förslag till ändring av direktiv 2011/16/EU vad gäller obligatoriskt automatiskt utbyte av upplysningar i fråga om beskattning (COM(2016) 25, utl. 2015/16:SkU27, rskr. 2015/16:182).

Tabell 7 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom skatteutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i				Antal utkast till lagstiftningsakter							
	EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Tullsamarbete	Art. 33	0	1	0	0	2	0	0	1	2	0	6
Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	Art. 113	1	3	2	3	0	0	3	8	10	4	34
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	1	0	0	0	0	0	1	4	0	6
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 115	0	3	0	0	1	2	7	1	1	0	15
Administrativt samarbete	Art. 197	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Bekämpning av bedrägeri	Art. 325	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	Art. 349	0	2	0	1	7	0	0	1	0	1	12

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Justitieutskottet

Under 2019 prövade justitieutskottet två utkast till lagstiftningsakter. Utskottet ansåg i båda fallen att förslagen inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att båda utkasten gällde förslag inom området för frihet, säkerhet och rättvisa. Ett utkast gällde både straffrättsligt samarbete och polissamarbete. Det var kommissionens förslag till förordning om fastställande av villkoren för åtkomst till andra EU-informationssystem m.m. (COM(2019) 3). Ytterligare ett utkast rörde gränskontroll.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2019 prövade justitieutskottet 94 utkast till lagstiftningsakter. En majoritet av utkasten gällde förslag inom området för frihet, säkerhet och rättvisa, varav 39 utkast gällde straffrättsligt samarbete, 25 gränskontroll, 18 polissamarbete, 10 invandringspolitik, 9 administrativt samarbete, 6 civilrättsligt samarbete och 5 asylpolitik. Utöver detta gällde sju utkast bekämpning av bedrägeri. Fem utkast gällde skydd för personuppgifter och fyra gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ytterligare fyra grundade sig på flexibilitetsklausulen. Två utkast rörde fri rörlighet för unionsmedborgare. Övriga utkast gällde förslag till bekämpning av diskriminering (1), konsulärt skydd för unionsmedborgare (1), tullsamarbete (1), etableringsrätt (1), fri rörlighet för tjänster (1), transportpolitik (1), ekonomisk och monetär politik (1), folkhälsa (1), konsumentskydd (1), statistik (1) samt administrativt samarbete (1). Ett förslag därutöver rörde ändring av stadgan för Europeiska unionens domstol.

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Justitieutskottet har lämnat sex utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Av de utkast som ledde till utlåtanden kan särskilt framhållas kommissionens förslag till förordning om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten (COM(2013) 534) som gällde straffrättsligt samarbete. Detta förslag prövades under 2013 (utl. 2013/14:JuU13). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2013/14:25). På EU-nivå ledde utkastet till att ett gult kort utfärdades till följd av att tröskelvärdet uppnåddes. Det var andra gången sedan Lissabonfördraget trädde i kraft som ett gult kort utfärdades.

Under 2011 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till ändring av en förordning i syfte att införa gemensamma regler för tillfälligt återinförande av gränskontroller vid de inre gränserna vid exceptionella omständigheter (COM(2011) 560, utl. 2011/12:JuU13, rskr. 2011/12:22). Förslaget gällde politikområdet gränskontroller.

Under 2012 lämnade utskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Utskottet lämnade ett utlåtande om kommissionens förslag om inrättande av ett europeiskt gränsövervakningssystem (Euorosur)

(COM(2011) 873, utl. 2011/12:JuU29, rskr. 2011/12:156) som gällde gränskontroll. Utskottet lämnade också ett utlåtande om kommissionens förslag till direktiv om skydd av personuppgifter på det brottsbekämpande området (COM(2012) 10, utl. 2011/12:JuU31, rskr. 2011/12:175). Detta utkast gällde skydd för personuppgifter. Ytterligare ett utlåtande lämnades om kommissionens förslag till direktiv om bekämpning genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägerier som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen (COM(2012) 363, utl. 2012/13:JuU8, rskr. 2012/13:8). Detta förslag gällde bekämpning av bedrägeri.

Under 2016 lämnade justitieutskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till ändring av rådets direktiv om kontroll av förvärv och innehav av vapen (COM(2015) 750, utl. 2015/16:JuU26). Den rättsliga grunden för förslaget var artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnämning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut, och ett motiverat yttrande skickades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2015/16:131).

Tabell 8 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom justitieutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i	Antal utkast till lagstiftningsakter*										
		EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 Totalt
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	1	0	0	0	0	0	0	4	0 5
Bekämpning av diskriminering	Art. 19	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0 1
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet för unionsmedborgare)	Art. 21	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0 2
Unionsmedborgarskap (konsulärt skydd)	Art. 23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0 1
Tullsamarbete	Art. 33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0 1
Etableringsrätt	Art. 53	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0 1
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0 1
Administrativt samarbete (frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 74	2	0	0	2	0	0	0	0	1	4	0 9
Gränskontroll	Art. 77	3	3	2	4	0	0	0	4	4	4	1 25
Asylpolitik	Art. 78	1	0	1	0	0	0	0	0	1	2	0 5
Invandringspolitik	Art. 79	1	0	1	0	0	0	0	1	3	4	0 10
Civilrättsligt samarbete	Art. 81	0	1	1	1	0	0	0	0	0	3	0 6
Straffrättsligt samarbete	Art. 82–86	9	3	4	4	3	2	2	2	6	5	1 39
Polissamarbete	Art. 87, 88	1	1	2	1	2	2	2	1	3	4	1 18
Transportpolitik	Art. 91	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0 1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0 4
Ekonomisk och monetär politik	Art. 133	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0 1
Folkhälsa	Art. 168	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0 1
Konsumentskydd	Art. 169	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0 1
Administrativt samarbete	Art. 197	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0 1
Europeiska unionens domstol (stadga)	Art. 256, 287	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0 1
Bekämpning av bedrägeri	Art. 325	0	1	2	0	1	0	0	1	0	2	0 7
Statistik	Art. 338	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0 1
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	1	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0 4

* Vissa av utkasterna berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Civilutskottet

Civilutskottet prövade inga utkast till lagstiftningsakter under 2019.

Totalt prövade civilutskottet 45 utkast till lagstiftningsakter under tiden den 1 december 2009–31 december 2019. Av sammanställningarna framgår att av de utkast som prövades av civilutskottet grundade sig 19 utkast på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden, och 12 rörde civilrättsligt samarbete. Därefter följer 10 utkast som innehåller förslag om etableringsrätt och 2 utkast som grundade sig på artikel 67 i EUF-fördraget. Enligt denna artikel ska unionen underlätta tillgången till rättsväsendet, särskilt genom principen om ömsesidigt erkännande av avgöranden på det civila området. Därutöver gällde två utkast transportpolitik. Övriga utkast gällde fri rörlighet för unionsmedborgare (1), socialpolitik (1), konsumentskydd (1) och energipolitik (1). Ett utkast grundade sig på flexibilitetsklausulen.

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft har civilutskottet lämnat sex utlåtanden som dock endast lett till fem motiverade yttranden från riksdagen. Det första utlåtandet lämnades under 2011 på begäran av en minoritet i civilutskottet (utl. 2011/12:CU11). Minoriteten begärde att ett utlåtande skulle lämnas i fråga om kommissionens förslag till förordning om en gemensam europeisk köplag (COM(2011) 635). Förslaget grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning. Riksdagen biföll dock utskottsmajoritetens förslag om att lägga utlåtandet till handlingarna. Riksdagen lämnade således inte något motiverat yttrande över detta förslag (prot. 2011/12:44).

Det andra utlåtandet (utl. 2011/12:CU21) som lämnades under 2012 och behandlade två utkast till lagstiftningsakter. Det gällde kommissionens förslag till ändring av direktiv om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning (COM(2011) 778) och kommissionens förslag till förordning om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse (COM(2011) 779). Det första av dessa förslag gällde etableringsrätt och det andra tillnärmning av lagstiftning. Utskottet föreslog att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll förslaget (rskr. 2011/12:124). Det tredje utlåtandet (utl. 2012/13:CU14) lämnades också under 2012. Det gällde kommissionens förslag till direktiv om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag och därmed sammanhängande åtgärder (COM(2012) 614) och berörde området socialpolitik. På förslag av utskottet lämnade riksdagen ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2012/13:138).

Under 2016 lämnade civilutskottet ett utlåtande (utl. 2015/16:CU26) med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om

samarbete mellan de nationella myndigheter som ansvarar för genomdrivandet av konsumentskyddslagstiftningen (COM(2016) 283), som gällde tillnärmning av lagstiftning. Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2015/16:321). Utskottet lämnade även ett utlåtande (utl. 2015/16:CU25) om kommissionens förslag till ändring av direktiv 2013/34/EU vad gäller offentliggörande av inkomstskatteuppgifter för vissa företag och filialer (COM(2016) 198). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2015/16:274). Detta utkast gällde etableringsrätt.

Under 2018 lämnade civilutskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande (utl. 2017/18:CU33) som dels gällde kommissionens förslag till direktiv om gruppitalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen m.m. (COM(2018) 184), dels kommissionens förslag till ändring av rådets direktiv 93/13/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU vad gäller bättre tillsyn och modernisering av EU:s konsumentskyddsregler (COM(2018) 185). Båda dessa förslag grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2017/18:423).

Tabell 9 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom civilutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*										
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet för unionsmedborgare)	Art. 21	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Etableringsrätt	Art. 50, 53	0	2	1	1	2	0	1	1	2	0	10
Ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden	Art. 67	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Civilrättsligt samarbete	Art. 81	1	4	0	3	0	0	3	0	1	0	12
Transportpolitik	Art. 91, 100	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	2	3	3	3	0	3	2	3	0	19
Socialpolitik	Art. 157	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Konsumentskydd	Art. 169	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Energipolitik	Art. 194	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Utrikesutskottet

Utrikesutskottet prövade ett utkast till lagstiftningsakt under 2019. Utkastet handlade om ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer. Utskottet ansåg att utkastet inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2019 prövade utrikesutskottet 32 utkast till lagstiftningsakter. En majoritet av utkasten (24) gällde ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer. Ytterligare 12 utkast gällde utvecklingssamarbete med tredjeländer. Två av utkasten rörde associering av utomeuropeiska länder och territorier. Övriga utkast gällde konsulärt skydd för unionsmedborgare i ett tredjeland (1), gemensam handelspolitik (1), humanitärt bistånd till tredjeländer (1) och finansiella regler (1).

Utrikesutskottet har inte lämnat några utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Tabell 10 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utrikesutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*										
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Unionsmedborgarskap (konsulärt skydd)	Art. 23	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	Art. 203	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	2
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Utvecklingssamarbete	Art. 209, 210	1	0	7	1	0	0	2	0	1	0	12
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	1	3	7	1	1	1	4	2	3	1	24
Humanitärt bistånd	Art. 214	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Finansiella regler	Art. 322	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Försvarsutskottet

Under 2019 prövade försvarsutskottet två utkast till lagstiftningsakter. Utskottet ansåg inte att utkasten stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att ett av utkasten gällde civilskydd och ett gällde ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder).

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2019 prövade försvarsutskottet 18 utkast. Av sammanställningarna framgår att sju av utkasten gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Därutöver innehöll tre av utkasten förslag om industripolitik. Tre utkast gällde civilskydd. Två utkast gällde forskning och tekniskt samarbete och lika många rörde miljöpolitik. Två utkast gällde strukturfonder. Övriga utkast gällde (1), associering av utomeuropeiska länder och territorier (1) samt ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer (1).

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Försvarsutskottet har lämnat ett utlåtande med förslag till ett motiverat yttrande sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Det gällde kommissionens förslag till direktiv om åtgärder för att säkerställa en hög gemensam nivå av nät- och kommunikationssäkerhet i hela unionen (COM(2013) 48, utl. 2012/13:FöU11), som utskottet subsidiaritetsprövade under 2013. Utkastet grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2012/13:185).

Tabell 11 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom försvarsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-	Antal utkast till lagstiftningsakter*										
		fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 Totalt
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114		1	3	0	1	0	0	0	1	1	0 7
Industripolitik	Art. 173		0	0	0	0	0	0	0	1	2	0 3
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175		0	0	0	1	0	0	0	0	0	1 2
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182, 183, 188		0	0	0	0	0	0	0	0	2	0 2
Miljöpolitik	Art. 192		0	2	0	0	0	0	0	0	0	0 2
Civilskydd	Art. 196		0	0	1	0	0	0	0	0	1	1 3
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	Art. 203		0	0	0	0	0	0	0	0	1	0 1
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212		0	0	0	1	0	0	0	0	0	0 1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Socialförsäkringsutskottet

Socialförsäkringsutskottet prövade ett utkast till lagstiftningsakt under 2019. Det gällde fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet). Utskottet ansåg att förslagen inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2019 prövade socialförsäkringsutskottet 42 utkast till lagstiftningsakter. Av dessa utkast rörde 18 asylpolitik, 16 invandringspolitik och 15 gränskontroll. Tre utkast gällde polissamarbete och lika många gällde fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet). Övriga utkast rörde skydd för personuppgifter (1) och administrativt samarbete inom området för frihet, säkerhet och rättvisa (1).

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Socialförsäkringsutskottet har inte lämnat några utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Tabell 12 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialförsäkringsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*										
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	Art. 48	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	3
Administrativt samarbete (inom området för frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 74	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Gränskontroll	Art. 77	2	2	2	1	4	1	1	0	2	0	15
Asylpolitik	Art. 78	1	0	2	0	2	2	7	0	4	0	18
Invandringspolitik	Art. 79	2	0	2	1	1	0	5	0	5	0	16
Polissamarbete	Art. 87, 88	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	3

*Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Socialutskottet

Socialutskottet prövade inga utkast till lagstiftningsakter under 2019.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2019 prövade socialutskottet 22 utkast till lagstiftningsakter. En majoritet av utkasten (17) gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och 13 utkast gällde folkhälsa. Övriga utkast gällde socialpolitik (1) och strukturfonder (1).

Socialutskottet har lämnat tre utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, vilket har lett till tre motiverade yttranden från riksdagen. Det första utlåtandet lämnades under 2012 och gällde kommissionens ändrade förslag till förordning om ändring av förordning vad gäller information till allmänheten om receptbelagda humanläkemedel (COM(2012) 49). Förslaget rörde folkhälsa och tillnärmning av lagstiftning (utl. 2011/12:SoU18, rskr. 2011/12:177). Det andra utlåtandet lämnades också under 2012 och gällde kommissionens förslag till förordning om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (COM(2012) 617) och rörde strukturfonder (utl. 2012/13:SoU8, rskr. 2012/13:117). Det tredje utlåtandet som lämnades under 2013 gällde kommissionens förslag till revideringar av tobaksproduktsdirektivet (COM(2012) 788) och grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden (utl. 2012/13:SoU17, rskr. 2012/13:158).

Tabell 13 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF- fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*										
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	9	4	2	0	1	0	1	0	17
Socialpolitik	Art. 153	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Folkhälsa	Art. 168	0	1	8	1	2	0	1	0	0	0	13
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Kulturutskottet

Kulturutskottet prövade inga utkast till lagstiftningsakter under 2019.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2019 prövade kulturutskottet elva utkast. Av sammanställningarna framgår att sju av utkasten gällde kulturpolitik och tre gällde utbildning. Två utkast gällde industripolitik. Ytterligare ett grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden, och ett på flexibilitetsklausulen. Ett utkast rörde humanitärt bistånd.

Kulturutskottet har inte lämnat något utlåtande sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Tabell 14 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom kulturutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*										
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Utbildning m.m.	Art. 165, 166	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	3
Kulturpolitik	Art. 167	1	0	2	0	0	0	2	1	1	0	7
Industripolitik	Art. 173	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	2
Humanitärt bistånd	Art. 214	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet prövade tre utkast under 2019. Utskottet ansåg att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att två av utkasterna gällde industripolitik, medan ett utkast gällde utbildning.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2019 prövade utbildningsutskottet 25 utkast till lagstiftningsakter. Tio av utkasterna gällde forskning och teknisk utveckling och åtta gällde industripolitik. Därutöver gällde fem utkast utbildning. Tre utkast rörde rympolitik. Två utkast gällde fri rörlighet för arbetstagare och lika många gällde etableringsrätt. Ytterligare två utkast gällde fri rörlighet för tjänster. Därutöver grundade sig två utkast på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ett utkast gällde sysselsättning.

Vissa av utkasterna under perioden berörde flera politikområden.

Utbildningsutskottet har inte lämnat några utlåtanden sedan Lissabon-fördraget trädde i kraft.

Tabell 15 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utbildningsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF- fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*										
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Fri rörlighet för arbetstagare	Art. 46	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	2
Etableringsrätt	Art. 53	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	2
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	2
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2
Sysselsättning	Art. 149	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Utbildning m.m.	Art. 165, 166	0	0	1	0	0	0	2	0	1	1	5
Industripolitik	Art. 173	0	3	1	0	0	0	0	0	2	2	8
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182, 183, 185, 188	0	2	1	4	0	0	1	0	2	0	10
Rymdpolitik	Art. 189	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	3

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Trafikutskottet

Trafikutskottet prövade sju utkast till lagstiftningsakter under 2019. Utskottet ansåg att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att fem utkast rörde transportpolitik. Ett utkast grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ytterligare ett rörde miljöpolitik.

Totalt prövade trafikutskottet 117 utkast till lagstiftningsakter under tiden den 1 december 2009–31 december 2019. Av sammanställningarna framgår att drygt hälften av utkasten rörde transportpolitik (62). Därefter följer 30 utkast som grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Därutöver rörde 15 utkast trans-europeiska nät och 7 rörde miljöpolitik. Fyra utkast rörde statistik och tre industripolitik. Vardera två utkast rörde jordbruk och fiskeri respektive energipolitik. Övriga utkast gällde skydd för personuppgifter (1), administrativt samarbete inom området för frihet, säkerhet och rättvisa (1), gränskontroll (1), statligt stöd (1), socialpolitik (1), strukturfonder (1), forskning och teknisk utveckling (1) och turism (1).

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Trafikutskottet har lämnat totalt tio utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Riksdagen har bifallit utskottets förslag i samtliga fall, och motiverade yttranden har lämnats till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande.

Ett utlåtande lämnades under 2012 om kommissionens förslag till förordning om periodisk provning av motorfordons och tillhörande släpvagnars trafiksäkerhet m.m. (COM(2012) 380, utl. 2012/13:TU3, rskr. 2012/13:9). Det utkastet gällde transportpolitik.

Utskottet lämnade vidare fyra utlåtanden under 2013. I ett av utlåtandena behandlades fem utkast till lagstiftningsakter som rörde kommissionens förslag i det fjärde järnvägspaketet (COM(2013) 27, COM(2013) 28, COM(2013) 29, COM(2013) 30 och COM(2013) 31, utl. 2012/13:TU13, rskr. 2012/13:178). Fyra av utkasten gällde transportpolitik. Ett av utkasten gällde både transportpolitik och transeuropeiska nät. Det var kommissionens förslag till direktiv om driftskompatibiliteten hos järnvägssystemet inom Europeiska unionen (COM(2013) 30). Ett utlåtande lämnades vidare om kommissionens förslag till förordning om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation (COM(2013) 147, utl. 2012/13:TU20, rskr. 2012/13:255). Förslaget grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ett utlåtande lämnades även om kommissionens förslag till förordning om åtgärder för att fullborda den europeiska inre marknaden för elektronisk kommunikation och upprätta en uppkopplad kontinent (COM(2013) 627, utl. 2013/14:TU5, rskr. 2013/14:35). Även detta förslag grundade sig på artikel

114 i EUF-fördraget. Slutligen lämnades ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om inrättande av en ram för tillträde till marknaden för hamntjänster och för finansiell insyn i hamnar (COM(2013) 296, utl. 2012/13:TU21, rskr. 2012/13:302). Det förslaget gällde transportpolitik.

Under 2016 lämnade trafikutskottet två utlåtanden, vilka ledde till motiverade yttranden. Det gäller för det första kommissionens förslag till ändring av förordningarna vad gäller främjande av internetkonnektivitet i lokala samhällen (COM(2016) 589), som rörde transeuropeiska nät (utl. 2016/17:TU7, rskr. 2016/17:67). Det gäller för det andra i fråga om kommissionens förslag till direktiv om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (COM(2016) 590), som grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden (utl. 2016/17:TU8, rskr. 2016/17:130).

Under 2018 lämnade utskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Det första utlåtandet lämnades om kommissionens förslag till ändring av direktiv 92/106/EEG om gemensamma regler för vissa former av kombinerad transport av gods mellan medlemsstaterna (COM(2017) 648), som rörde transportpolitik (utl. 2017/18:TU8, rskr. 2017/18:137). Det andra lämnades om kommissionens förslag till ändring av direktiv 2008/96/EG om förvaltning av vägars säkerhet (COM(2018) 274), som också rörde transportpolitik (utl. 2017/18:TU20, rskr. 2017/18:446). Det tredje lämnades om kommissionens förslag till förordning om rationaliseringsåtgärder för att påskynda förverkligandet av det transeuropeiska transportnätet (COM(2018) 277) som rörde transeuropeiska nät (utl. 2017/18:TU21, rskr. 2017/18:447).

Tabell 16 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom trafikutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i				Antal utkast till lagstiftningsakter*							
	EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Jordbruk och fiskeri	Art. 43	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Administrativt samarbete (inom området för frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 74	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Gränskontroll	Art. 77	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Transportpolitik	Art. 91, 100	3	4	8	17	0	0	6	11	8	5	62
Statligt stöd	Art. 109	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	5	2	4	4	1	0	7	1	5	1	30
Socialpolitik	Art. 153	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Transeuropeiska nät	Art. 170, 171, 172	1	3	2	3	0	0	1	0	5	0	15
Industripolitik	Art. 173	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	3
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Forskning och teknisk utveckling	Art. 188	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Miljöpolitik	Art. 192	1	1	0	1	0	0	0	2	1	1	7
Energipolitik	Art. 194	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Turism	Art. 195	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Statistik	Art. 338	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	4

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Miljö- och jordbruksutskottet

Miljö- och jordbruksutskottet prövade fyra utkast till lagstiftningsakter under 2019. Utskottet ansåg att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningen framgår att tre utkast rörde jordbruk och fiskeri. Därutöver rörde ett utkast två politikområden. Det var kommissionens förslag till förordning om fastställande av vissa övergångsbestämmelser för stöd från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) under år 2021 m.m. (COM(2019) 581) som gällde jordbruk och fiskeri samt särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2019 prövade miljö- och jordbruksutskottet 150 utkast till lagstiftningsakter, vilket utgör knappt 17 procent av alla utkast som prövades i riksdagen under denna period. 56 procent av utkasten (84 av 150) gällde jordbruk och fiskeri. Därefter följer 47 utkast som gällde miljöpolitik och 29 utkast som grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Nio utkast rörde folkhälsa. Vardera fyra utkast rörde transportpolitik, energipolitik och statistik. Vardera tre utkast gällde strukturfonder, forskning och teknisk utveckling, turism och gemensam handelspolitik. Tre utkast gällde särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena. Två utkast rörde tillnärmning av lagstiftning som rör immateriella rättigheter och lika många rörde industripolitik. Övriga utkast gällde etableringsrätt (1), socialpolitik (1) och associering av utomeuropeiska länder och territorier (1). Ett utkast grundade sig på flexibilitetsklausulen.

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Totalt har miljö- och jordbruksutskottet lämnat sex utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Riksdagen har bifallit utskottets förslag till motiverade yttranden i samtliga fall, och motiverade yttranden har lämnats till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande.

Under 2010 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till ändring av förordningar när det gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen (COM(2010) 486, utl. 2010/11:MJU7, rskr. 2010/11:3). Förslaget gällde jordbruk och fiskeri.

Utskottet lämnade i februari 2011 ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om en samlad marknadsordning (COM(2010) 799, utl. 2010/11:MJU21). Detta utkast rörde jordbruk och fiskeri. I det aktuella förslaget hade det tidigare förslaget om ändring av förordningar när det gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen (COM(2010) 486) inarbetats. Utskottet lämnade även ett utlåtande i november 2011 om det ändrade förslaget till förordning om ändring av förordningar vad gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen (COM(2011) 634, utl.

2011/12:MJU8, rskr. 2011/12:52). Förslaget gällde jordbruk och fiskeri och även ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.

Miljö- och jordbruksutskottet lämnade ett fjärde utlåtande under 2012 om kommissionens förslag till förordning om tillträde till genetiska resurser samt rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid deras användning i unionen (COM(2012) 576, utl. 2012/13:MJU6, rskr. 2012/13:131). Förslaget gällde miljöpolitik.

Under 2013 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till direktiv om upprättandet av en ram för fysisk planering i kust- och havsområden och integrerad förvaltning av kustområden (COM(2013) 133, utl. 2012/13:MJU20, rskr. 2012/13:203). Förslaget gällde jordbruk och fiskeri, transportpolitik, miljöpolitik och energipolitik.

Under 2018 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till direktiv om otillbörliga handelsmetoder mellan företag i livsmedelskedjan (COM(2018) 173) som rörde jordbruk och fiskeri (utl. 2017/18:MJU25, rskr. 2017/18:400).

Tabell 17 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom miljö- och jordbruksutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*										
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Jordbruk och fiskeri	Art. 42, 43	11	24	12	14	7	2	1	2	7	4	84
Etableringsrätt	Art. 53, 55	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Transportpolitik	Art. 91, 100	0	0	1	2	0	0	0	0	1	0	4
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	5	3	2	5	5	2	2	2	3	0	29
Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	Art. 118	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Socialpolitik	Art. 153	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Folkhälsa	Art. 168	0	1	1	5	1	0	0	0	1	0	9
Industripolitik	Art. 173	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	3
Forskning och teknisk utveckling	Art. 188	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	3
Miljöpolitik	Art. 192	0	2	16	7	4	1	6	2	9	0	47
Energipolitik	Art. 194	0	0	1	2	0	0	0	0	1	0	4
Turism	Art. 195	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	3
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	Art. 203	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	3
Statistik	Art. 338	1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	4
Särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena	Art. 349	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	3
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1

* Vissa av utkasterna berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Näringsutskottet

Näringsutskottet prövade två utkast till lagstiftningsakter under 2019. Av sammanställningarna framgår att båda utkasten rörde strukturfonder. Utskottet ansåg att förslagen inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2019 prövade näringsutskottet 87 utkast till lagstiftningsakter. Av sammanställningarna framgår det att 31 utkast grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Därefter följer 24 som rörde strukturfonder och 21 utkast som rörde energipolitik. Fem utkast grundade sig på artikel 118 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör immateriella rättigheter. Fem utkast rörde särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena. Vardera fyra utkast rörde jordbruk och fiskeri, etableringsrätt och fri rörlighet för tjänster. Tre utkast vardera rörde miljöpolitik, gemensam handelspolitik och statistik. Vardera två utkast rörde konkurrensregler, industripolitik, utvecklingssamarbete samt ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer. Ytterligare två utkast rörde inhämtande av information. Övriga utkast gällde fri rörlighet för unionsmedborgare (1), tullsamarbete (1), social trygghet (1), transportpolitik (1), folkhälsa (1), transeuropeiska nät (1), turism (1) och finansiella regler (1).

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt har näringsutskottet lämnat sju utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, varav följande fem utlåtanden har lett till motiverade yttranden från riksdagen. Under 2011 lämnade näringsutskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till direktiv om energieffektivitet m.m. (COM(2011) 370, utl. 2011/12:NU8, rskr. 2011/12:8). Förslaget gällde energipolitik. Under 2012 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om inrättande av program för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag (COM(2011) 834, utl. 2011/12:NU17, rskr. 2011/12:127). Detta förslag gällde industripolitik och turism. Utskottet lämnade även ett utlåtande om kommissionens förslag till direktiv om kollektiv förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter och gränsöverskridande licensiering av rättigheter till musikaliska verk för användning på nätet på den inre marknaden (COM(2012) 372, utl. 2012/13:NU5, rskr. 2012/13:14). Förslaget gällde etableringsrätt och fri rörlighet för tjänster.

Under 2018 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om fastställande av regler och förfaranden för överensstämmelse med och genomdrivande av unionens harmoniseringslagstiftning för produkter m.m. (COM(2017) 795, utl. 2017/18:NU26, rskr. 2017/18:196). Förslaget rörde tullsamarbete, tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och gemensam handelspolitik. Utskottet lämnade även ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om en mekanism för lösning av rättsliga

och administrativa problem i ett gränsöverskridande sammanhang (COM(2018) 373, utl. 2017/18:NU28, rskr. 2017/18:448). Förslaget rörde strukturfonder.

De två utlåtanden som inte ledde till några motiverade yttranden från riksdagen lämnades på begäran av en minoritet av minst fem ledamöter. Det första av dessa utlåtanden lämnades 2011 och gällde kommissionens förslag till förordning om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer m.m. (COM(2011) 658, utl. 2011/12:NU15). Förslaget gällde transeuropeiska nät. I det ärendet begärde en minoritet att ett utlåtande skulle lämnas. Utskottsmajoriteten ansåg dock att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lägga utlåtandet till handlingarna. Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag, vilket innebar att något motiverat yttrande inte översändes till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (prot. 2011/12:52). Det andra utlåtandet lämnades 2014 och gällde kommissionens förslag till direktiv om skydd för företagshemligheter (COM(2013) 813, utl. 2013/14:NU28). Detta förslag grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll även i detta fall utskottsmajoritetens förslag, vilket innebar att utlåtandet lades till handlingarna (prot. 2013/14:62).

Tabell 18 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom näringsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i						Antal utkast till lagstiftningsakter*					
	EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Unionsmedborgare (fri rörlighet för unionsmedborgare)	Art. 21	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Tullsamarbete	Art. 33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Jordbruk och fiskeri	Art. 43	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	4
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	Art. 48	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Etableringsrätt	Art. 49, 50, 53	0	1	1	0	0	0	0	2	0	0	4
Fri rörlighet för tjänster	Art. 56, 62	0	1	1	0	0	0	0	2	0	0	4
Transportpolitik	Art. 91, 100	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Konkurrensregler	Art. 103	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	1	8	0	3	2	0	5	6	6	0	31
Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	Art. 118	1	3	0	1	0	0	0	0	0	0	5
Folkhälsa	Art. 168	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Transeuropeiska nät	Art. 172	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Industripolitik	Art. 173	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	2
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175, 177, 178	0	8	0	3	0	1	1	2	7	2	24
Miljöpolitik	Art. 192	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	3
Energipolitik	Art. 194	1	3	1	1	0	1	2	9	3	0	21
Turism	Art. 195	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	3
Utvecklingssamarbete	Art. 209	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Finansiella regler	Art. 322	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Inhämtande av information	Art. 337	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Statistik	Art. 338	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	3
Särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	Art. 349	0	2	0	0	0	0	0	0	3	0	5

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Arbetsmarknadsutskottet

Arbetsmarknadsutskottet prövade två utkast till lagstiftningsakter under 2019. Ett av dessa utkast gällde strukturfonder och ett annat utkast gällde sysselsättning. Utskottet ansåg att förslagen inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2019 prövade arbetsmarknadsutskottet 32 utkast till lagstiftningsakter. Av sammanställningarna framgår det att tretton av utkasten rörde socialpolitik och sex utkast fri rörlighet för arbetstagare. Ytterligare sju utkast rörde strukturfonder. Fyra utkast rörde Europeiska socialfonden och lika många rörde sysselsättning. Tre utkast rörde etableringsrätt. Två utkast rörde fri rörlighet för tjänster och lika många grundade sig på flexibilitetsklausulen. Övriga utkast gällde jordbruk och fiskeri (1), fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet) (1), transportpolitik (1), tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden (1) och folkhälsa (1). Ytterligare ett utkast rörde särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena.

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Arbetsmarknadsutskottet har lämnat sju utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, varav sex har lett till motiverade yttranden från riksdagen. Under 2011 lämnade arbetsmarknadsutskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (COM(2011) 608, utl. 2011/12:AU3). Detta utkast gällde jordbruk och fiskeri samt strukturfonder. Utskottet lämnade också ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om Europeiska unionens program för social förändring och social innovation (COM(2011) 609, utl. 2011/12:AU4). Detta utkast innehöll förslag om fri rörlighet för arbetstagare, sysselsättning, socialpolitik och strukturfonder. Riksdagen biföll utskottets förslag i båda dessa fall, och motiverade yttranden översändes till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2011/12:54 och 55).

Under 2012 lämnade utskottet även ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om utövandet av rätten att vidta kollektiva åtgärder i samband med etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster, den s.k. Monti II-förordningen (COM(2012) 130, utl. 2011/12:AU14). Utkastet grundade sig på artikel 352 i EUF-fördraget, dvs. flexibilitetsklausulen. Riksdagen biföll utskottets förslag och ett motiverat yttrande översändes till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2011/12:214). På EU-nivå uppnåddes tröskeln för ett gult kort, vilket var första gången. Till följd av detta drog kommissionen tillbaka sitt förslag.

I detta sammanhang kan nämnas att totalt tre gula kort har delats ut sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Det gäller utöver den s.k. Monti II-

förordningen (se ovan) ett förslag till en ny europeisk åklagarmyndighet (COM(2013) 534) som prövades av justitieutskottet under 2013. Det gäller vidare det s.k. utstationeringsdirektivet (COM(2016) 128) som prövades av arbetsmarknadsutskottet under 2016. Arbetsmarknadsutskottet ansåg inte att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom ett protokollsutdrag. På EU-nivå uppnåddes dock tröskeln för ett gult kort.

Under 2017 lämnade arbetsmarknadsutskottet på förslag av en minoritet i utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till direktiv om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare m.m. (COM(2017) 253, utl. 2016/17:AU17). Förslaget gällde socialpolitik. Utskottets majoritet ansåg att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lägga utlåtandet till handlingarna. I utlåtandet fanns två reservationer (M, C och KD samt SD). Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag, vilket innebar att något motiverat yttrande inte lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande och att utlåtandet lades till handlingarna (prot. 2016/17:129).

Under 2018 lämnade utskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Riksdagen biföll utskottets förslag i samtliga fall. Det var kommissionens förslag till direktiv om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i Europeiska unionen (COM(2017) 797), som rörde socialpolitik (utl. 2017/18:AU11, rskr. 2017/18:167). Utskottet lämnade även, som nämnts, ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten (COM(2018) 131) som rörde fri rörlighet för arbetstagare, social trygghet, etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster och transportpolitik (utl. 2017/18:AU17, rskr. 2017/18:292).

Utskottet lämnade även ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om inrättande av Europeiska fonden för justering av globaliseringseffekter (COM(2018) 380) som rörde strukturfonder (utl. 2017/18:AU19, rskr. 2017/18:444).

Tabell 19 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom arbetsmarknadsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i	Antal utkast till lagstiftningsakter*										
		EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Jordbruk och fiskeri	Art. 42, 43	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Fri rörlighet för arbetstagare	Art. 45, 46	1	1	0	1	1	0	0	0	2	0	6
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	Art. 48	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Etableringsrätt	Art. 53	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	3
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2
Transportpolitik	Art. 91	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Sysselsättning	Art. 149	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	4
Socialpolitik	Art. 153	0	2	1	1	1	0	3	2	3	0	13
Europeiska socialfonden	Art. 164	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	4
Folkhälsa	Art. 168	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175, 177	0	3	0	1	0	0	0	0	2	1	7
Särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena	Art. 349	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2

* Vissa av utkasterna berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Kommissionens motiveringar med avseende på subsidiaritetsprincipen

Enligt artikel 5 i protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna ska utkasten till lagstiftningsakter motiveras med avseende på subsidiaritetsprincipen. Detta gäller oavsett om kommissionen eller någon annan är förslagsställare.

Som regel finns det i utkasten till lagstiftningsakter en särskild rubrik, Subsidiaritetsprincipen, under vilken kommissionen brukar lämna sin motivering i fråga om subsidiaritetsprincipen. I vissa förslag finns det (även) en motivering i ingressen till själva förslaget till rättsakt. Motiveringarna är inte sällan relativt kortfattade.

Konstitutionsutskottet har gjort en översiktlig genomgång av motiveringarna av subsidiaritetsprincipen i de utkast till lagstiftningsakter som prövades under 2019. Av de subsidiaritetsprövningar som genomfördes under 2019 saknas en motivering i ett förslag. I förslaget som subsidiaritetsprövades av näringsutskottet anges endast att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Det gäller kommissionens förslag till ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 vad gäller medlen för den särskilda tilldelningen för sysselsättningsinitiativet för unga (COM(2019) 55). I några andra förslag är motiveringarna mycket knapphändiga, se t.ex. kommissionens förslag till ändring av förordning (EU) 2019/501 och förordning (EU) 2019/502 vad gäller deras tillämpningsperioder (COM(2019) 396), som subsidiaritetsprövades av trafikutskottet. I detta förslag anges helt kort att eftersom förslaget ändrar bestämmelserna i befintlig unionslagstiftning kan dess mål endast uppnås genom en rättsakt på unionsnivå.

Vid förra årets uppföljning som gäller de subsidiaritetsprövningar som genomfördes under 2018 bedömdes tillfredsställande motiveringar saknas i totalt tolv av förslagen, dvs. i 8 procent av förslagen (bet. 2019/20:KU5 s. 78).

Yttranden från andra utskott

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför bl.a. följande i sitt yttrande. Utskottets beredningsområde har direkt anknytning till EU:s regelverk. Antalet prövningar inom utskottets område har tidigare varit lågt, men under 2016 ökade antalet ärenden i utskottet. Av åtta ärenden 2016 utmynnade sex i motiverade yttranden. Ökningen under 2016 sågs som en följd av OECD:s arbete med BEPS-programmet. Under 2017 behandlades tio ärenden, men inget resulterade i något motiverat yttrande. Under 2018 var antalet subsidiaritetsärenden i utskottet högt (15), och antalet har aldrig varit högre. Antalet ärenden under 2019 var däremot det lägsta sedan 2015, fem stycken. Utkasten har framför allt gällt harmonisering av indirekta skatter, vilket är normalt.

På skatteområdet krävs enighet bland medlemsstaterna, vilket kan medföra justeringar och fördröjningar av förslagen innan dessa blir till EU-lagstiftning. Medlemsstaterna har således möjlighet att bättre värna sin suveränitet på detta område än inom andra politikområden. Utskottet lämnade under 2019 i ett granskningsutlåtande kritiska synpunkter på kommissionens meddelande om ett mer effektivt och demokratiskt beslutsfattande inom EU:s skattepolitik (COM(2019) 8, utl. 2018/19:SkU24). Kommissionen har föreslagit ett ändrat beslutsfattande i skattefrågor genom en övergång från beslutsfattande med enhällighet enligt det särskilda lagstiftningsförfarandet till kvalificerad majoritet enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Enligt utskottets mening skulle detta innebära att den nationella suveräniteten i skattefrågor luckras upp, vilket utskottet även fortsättningsvis motsätter sig.

Kommissionen lämnade motiveringar i fråga om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i de ärenden som utskottet prövade under den nu aktuella tidsperioden.

Informationen i Ipex har använts vid något tillfälle, men den är i regel varken fullständig eller särskilt relevant när utskottet behandlar subsidiaritetsärenden. Detta är naturligt eftersom alla parlament i medlemsländerna arbetar inom samma tidsram. Utskottet håller däremot löpande kontakt med riksdagens representant vid EU:s institutioner och anser att denna möjlighet att skaffa information är mycket värdefull.

Justitiekommitténs yttrande

Justitiekommittén yttrade sig genom att hänvisa till vad utskottet anförde vid förra årets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen (yttr. 2019/20:JuU2y s. 8 f.). I förra årets yttrande anförde justitiekommittén bl.a. följande.

Utskottet anser att det är viktigt att frågan om subsidiaritet ges särskild uppmärksamhet när det handlar om lagstiftningsförslag inom det straff- och processrättsliga området. Dessa frågor är en central del i varje stats funktion och legitimitet och är av särskild betydelse eftersom de återspeglar grundläggande värden, seder och bruk i medlemsländerna. Därför är det viktigt att lagstiftning på EU-nivå inom det straff- och processrättsliga området endast initieras om det står klart att sådan lagstiftning bidrar till ett betydande mervärde.

Vidare är utskottet positivt till åtgärder som leder till ökad säkerhet inom EU och Sverige. Ett rättssäkert arbete och utbyte av information är viktiga aspekter i ett effektivt samarbete mellan medlemsstater.

Det samarbete som finns på det straffrättsliga området efter att Lissabonfördraget trädde i kraft innebär att delar av den nationella kompetensen förs över till EU. Det medför att lagstiftningen på EU-nivå stärks och att utrymmet för nationell lagstiftning minskar i motsvarande utsträckning. Utskottet anser att den överföring av kompetens som förslagen om invandringspolitik, gränskontroll, polissamarbete och straffrättsligt samarbete medför syftar till att nå ett effektivt samarbete och därmed får anses nödvändig. Som tidigare påpekats i utskottets yttranden [...] är det viktigt att uppmärksamma den samlade effekten av olika förslag, vilken kan vara svår att överblicka vid enskilda förslag.

Utbildningsutskottets yttrande

Utbildningsutskottet anför bl.a. följande i sitt yttrande. Utskottet framhåller att EU-samarbete inom utbildningsutskottets beredningsområde till stor del bedrivs på andra sätt än genom lagstiftning, vilket i sin tur återspeglas i antalet ärenden som utbildningsutskottet bereder. Inom politikområdet utbildning har EU endast befogenhet att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder. Inom politikområdet forskning och teknisk utveckling samt rymden har EU befogenhet att vidta åtgärder under förutsättning att det inte hindrar medlemsstaterna från att utöva sina befogenheter.

När det gäller utrymmet för nationella åtgärder inom utskottets beredningsområde till följd av EU-förslag som subsidiaritetsprövats anför utskottet att det inte kan dra några mer övergripande slutsatser på det sätt som efterfrågas i konstitutionsutskottets promemoria. Bakgrunden till det är att utskottets subsidiaritetsärenden både är förhållandevis få och samtidigt är fördelade på ett relativt stort antal politikområden, varav ett politikområde – utbildning – inte får harmoniseras,

Kommissionen var förslagsställare i de ärenden som utskottet prövade 2019, liksom i samtliga ärenden som utskottet prövat sedan 2011. Utskottet har tidigare efterfrågat mer utvecklade motiveringar från kommissionen till varför förslagen är förenliga med subsidiaritetsprincipen (senast i ytr. 2015/16:UbU2y). Utskottet konstaterar dock att den positiva utveckling som utskottet kunnat skönja tidigare år när det gäller kommissionens motiveringar (fr.o.m. ytr. 2017/18:UbU3y) fortsatte under 2019. Utskottet har inte behandlat något utkast där kommissionens motivering i subsidiaritetsfrågan saknats.

Vid de subsidiaritetsprövningar som utskottet genomförde under 2019 hämtade utskottet information om andra parlaments behandling av utkasten från webbplatsen Ipex. Utskottet fann informationen på webbsidan av liten eller ingen relevans för behandlingen av utkasten. Den löpande rapporteringen från riksdagens representant vid EU:s institutioner är ett värdefullt kunskapsunderlag. Representanten kontaktas när det bedöms relevant. Vidare har utskottet tagit del av yttranden från andra nationella parlament när dessa har delgetts riksdagen och utbildningsutskottet. Utskottet har i övrigt inte sett något behov av att hämta in information från andra nationella parlament.

Utbildningsutskottets uppfattning är att behandlingen av subsidiaritetsärenden i huvudsak har fungerat väl. Utskottet fortsätter att understryka vikten av att förslagsställaren tydligt motiverar valet av regleringsform. Utskottet kan vidare konstatera att det är svårt att förutse kommande subsidiaritetsärenden. Det saknas detaljerad information om kommissionens planering för nya lagstiftningsutkast och om när åttaveckorsfristen för subsidiaritetskontrollen av dem kommer att inledas. Utskottets uppfattning är att tidigare och mer detaljerad information från kommissionen om dess planering för enskilda initiativ skulle förbättra möjligheten till planering av arbetet med subsidiaritetsärenden.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet anför bl.a. följande i sitt yttrande. Under 2019 subsidiaritetsprövade utskottet sju utkast till lagstiftningsakter och gjorde bedömningen att inget av dessa utkast stred mot subsidiaritetsprincipen. Det kan jämföras med 2018 när utskottet subsidiaritetsprövade 17 utkast till lagstiftningsakter och gjorde bedömningen att två utkast stred mot subsidiaritetsprincipen. Det lägre antalet subsidiaritetsprövningar under 2019 kan ses mot bakgrund av den nya institutionella cykeln i EU-institutionerna som inleddes med valet till Europaparlamentet i maj 2019. I sedvanlig ordning minskade antalet utkast till lagstiftningsakter som kommissionen antog inför valet till Europaparlamentet. Därtill hör att den nya kommissionen tillträdde ovanligt sent, först i december 2019. De utkast till lagstiftningsakter som kommissionen antog inom utskottets beredningsområde under 2019 antogs vidare inte inom ramen för kommissionens reformagenda; merparten av utkasten antogs i stället i särskild ordning som en förberedelse för att Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland (i fortsättningen Storbritannien) skulle utträda ur EU utan ett avtal på utträdesdagen.

Fram t.o.m. den 31 december 2019 har utskottet subsidiaritetsprövat 117 utkast till lagstiftningsakter och lämnat tio utlåtanden med motiverade yttranden. Av utskottets utlåtanden har fem rört transportpolitik, tre har rört tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och ytterligare tre har rört transeuropeiska nätverk (ett av utkasten hade två rättsliga grunder), dvs. de politikområden som utskottet har prövat flest utkast till lagstiftningsakter inom. De sammanlagt tio utlåtandena med motiverade yttranden visar att även om det många gånger är lämpligt att fatta beslut på unionsnivå inom utskottets beredningsområde behöver det likväl inte alltid vara så.

Utskottets beredningsområde är internationellt präglat med många gränsöverskridande frågor som i stor utsträckning förutsätter överstatliga regleringar. EU har mot denna bakgrund getts betydande beslutskompetens inom både transport- och telekomområdet. En genomgång visar att samtliga utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade under 2019 har rört frågor där det redan finns lagstiftning på unionsnivå och att utrymmet för nationella åtgärder därmed redan har varit begränsat. Fem av sju utkast som utskottet subsidiaritetsprövade antogs av kommissionen som en förberedelse för att Storbritannien skulle träda ut ur EU och rörde begränsade och tillfälliga ändringar i den befintliga lagstiftningen. De övriga utkasten kan klassas som s.k. förenklingsinitiativ och innebär endast mindre ändringar och omarbetningar av den befintliga lagstiftningen.

Under 2019 var samtliga utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade utkast till förordningar. Detta kan ses mot bakgrund av att utkasten rörde ändringar av mer brådskande karaktär, t.ex. i fråga om brexit. Generellt kan konstateras att förordningar är direkt tillämpliga i nationell lagstiftning och på så sätt verkar mer inskränkande på medlemsstaternas utrymme för nationella åtgärder än direktiv. I tre utkast som utskottet subsidiaritetsprövade föreslogs att kommissionen skulle ges befogenhet att

anta delegerade akter, dvs. komplettera eller göra tillägg till icke väsentliga delar av lagstiftningsakter. Därtill kan nämnas att ett utkast till lagstiftningsakt hade sin bakgrund i att EU-domstolens tribunal ogiltigförklarat en del av kommissionens förordning (EU) 2016/646. Tribunalen ansåg att kommissionen hade överskridit sin befogenhet att anta icke-lagstiftningsakter med allmän räckvidd som kompletterar eller ändrar vissa icke väsentliga delar av en lagstiftningsakt.

Sammantaget synes utrymmet för nationella åtgärder inom utskottets beredningsområde inte ha minskat nämnvärt under 2019 även om det nationella handlingsutrymmet oundvikligen minskar över tid till följd av att gemensamma EU-bestämmelser införs. I sammanhanget kan det framhållas att utskottet har gjort bedömningen att merparten av kommissionens utkast till lagstiftningsakter mellan 2009 och 2019 har varit förenliga med subsidiaritetsprincipen. Vidare har utskottet vid olika tillfällen välkomnat och efterfrågat EU-åtgärder.

Slutligen ser utskottet positivt på att kommissionen under de senaste åren har betonat behovet av att stärka tillämpningen och upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen i EU:s beslutsfattande som ett led i en mer övergripande agenda för bättre lagstiftning. Det återstår dock att se hur den nya kommissionen i praktiken kommer att arbeta för att stärka subsidiaritetsprincipens tillämpning och upprätthållande.

I samtliga utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövat under 2019 finns en motivering i fråga om subsidiaritetsprincipen. I tre fall är kommissionens motiveringar dock mycket kortfattade och omfattar endast någon enstaka mening. Dessa tre utkast antogs som förberedelse för att Storbritannien skulle utträda ur EU och innebar förvisso begränsade och tillfälliga ändringar i den befintliga lagstiftningen, men kommissionens motiveringar kan likväl rent principiellt bedömas som otillfredsställande. I övriga utkast är kommissionens motiveringar något mer utvecklade.

Endast i ett utkast till lagstiftningsakt underbygger kommissionen sin motivering i fråga om subsidiaritetsprincipen med en konsekvensanalys. Utskottet har tidigare påtalat vikten av att kommissionen underbygger sina motiveringar med konsekvensanalyser och är alltså av den åsikten.

Utskottet anser fortfarande att Ipex kan förbättras t.ex. i fråga om en mer konsekvent tillämpning av vilken information som läggs in i systemet, i vilket skede informationen läggs in samt på vilket språk. Utskottets kansli har löpande kontakt med riksdagens representant vid EU:s institutioner, och utskottet bedömer att kontakten fungerar mycket väl.

Utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna överlag fungerar väl. Liksom tidigare kan utskottet konstatera att regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning är viktig för utskottets subsidiaritetsprövningar, särskilt vid mer komplexa subsidiaritetsärenden, eftersom regeringen är det organ som förhandlar om förslagen inom EU och därför många gånger har mer ingående kunskap om det enskilda lagförslaget än utskottet.

Utskottet har upprepade gånger påpekat vikten av att kommissionen tidigt tillhandahåller pålitlig och detaljerad information om planeringen för varje enskilt initiativ. De utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade under 2019 antogs dock inte inom ramen för kommissionens reformagenda. I stället antogs det stora flertalet utkast hastigt och i särskild ordning som en förberedelse för vad som ansågs vara en ökad eventualitet att Storbritannien skulle träda ut ur EU, vilket delvis kan förklara den bristande informationen från kommissionens sida. I sammanhanget kan det konstateras att även under 2020 har det stora flertalet av de utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövat antagits i särskild ordning och utan föregående information från kommissionen, denna gång mot bakgrund av covid-19-pandemin.

Utskottet har tidigare påpekat att subsidiaritetsärenden som löper under kammarens sommar- och juluppehåll är utmanande eftersom de ofta innebär att utskottet måste frånga sin ordinarie beredningsprocess. Det är positivt att kommissionen under 2019 endast antog ett utkast till lagstiftningsakt inför ett stundande uppehåll i kammaren. Utskottet välkomnar att kommissionen i november 2019 bekräftade att den avser att göra ett uppehåll i åttaveckorsfristen för de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar mellan den 20 december och den 10 januari.

I ett av de utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade under 2019 föreskrev kommissionen ett undantag från den tidsfrist på åtta veckor som avses i artikel 4 i protokoll nr 1 om de nationella parlamentens roll i EU, vilket gjorde det möjligt för EU-institutionerna att fatta beslut om lagstiftningsakten innan de nationella parlamenten hade hunnit genomföra sina subsidiaritetsprövningar. Samma undantag har även föreskrivits vid ett flertal av utskottets subsidiaritetsprövningar under 2020. I början av oktober 2020 hade sju sådana undantag föreskrivits av kommissionen, sex av dem med anledning av covid-19-pandemin och ett med anledning av brexit. Den 8 april 2020 översände kommissionens vice ordförande ett brev till riksdagens talman där han noterade att de nationella parlamenten under de rådande omständigheterna kan ha svårt att hinna genomföra sina subsidiaritetsprövningar inom åttaveckorsfristen. Kommissionen kommer därför i möjligaste mån att ta hänsyn till nationella parlaments motiverade yttranden inom ramen för subsidiaritetsprövningen även om de med anledning av covid-19-krisen kommer in efter att tidsfristen har gått ut. Utskottet har tidigare påmint om att de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar, och den parlamentariska förankring som de innebär, är en viktig del av EU-institutionernas demokratiska legitimitet. I sammanhanget kan det konstateras att samtliga utskottets subsidiaritetsprövningar under 2020 har ägt rum inom den tidsfrist som anges i protokoll nr 2. Därtill har utskottet valt att subsidiaritetspröva de utkast till lagstiftningsakter som har hanterats skyndsamt av unionen innan en överenskommelse har nåtts och innan rättsakten har antagits i EU-institutionerna. Förslag som hanteras skyndsamt av EU-institutionerna innebär en viss utmaning eftersom det ställer krav på en skyndsam hantering även av

utskottet, och det kan innebära att utskottet måste frånga sin ordinarie beredningsprocess. Att de utkast till lagstiftningsakter som har hanterats skyndsamt av EU-institutionerna under 2019 och 2020 endast har inneburit begränsade ändringar i den befintliga lagstiftningen har gjort utskottets subsidiaritetsprövningar hanterbara, de korta ledtiderna till trots.

Utskottets ställningstagande

Subsidiaritetskontrollen och den årliga uppföljningen

Genom Lissabonfördraget fick de nationella parlamenten en särskild roll att kontrollera hur subsidiaritetsprincipen tillämpas. Enligt EU-fördraget ska de nationella parlamenten se till att subsidiaritetsprincipen följs i enlighet med de förfaranden som anges i protokollet om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Riksdagen och de övriga nationella parlamenten har alltså en fördragsenlig skyldighet att bevaka att subsidiaritetsprincipen efterlevs.

I riksdagen fick varje utskott i uppdrag att genomföra subsidiaritetsprövningar av utkast till lagstiftningsakter inom sina respektive beredningsområden. Samtidigt fick konstitutionsutskottet i uppdrag att göra en uppföljning av subsidiaritetsprincipens tillämpning i riksdagen en gång om året. Syftet med uppföljningen är att ett organ ska följa utvecklingen av riksdagens subsidiaritetskontroll på en mer övergripande nivå och samla erfarenheter från olika områden. Uppföljningen innebär att man kan följa utvecklingen över tid. Även information om att endast ett fåtal ärenden prövats ett visst år och inom ett visst område blir av intresse vid en sådan uppföljning.

Genomförda subsidiaritetsprövningar

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft och t.o.m. den 31 december 2019 har totalt 894 förslag översänts till de nationella parlamenten för subsidiaritetsprövning. Under 2019 översände kommissionen 32 förslag, vilket kan jämföras med 2018 då 149 förslag översändes. Det låga antalet förslag som översändes av kommissionen kan förklaras med att 2019 var något av ett övergångsår präglad både av valet till Europaparlamentet och av att en ny kommission tillträdde.

För första gången sedan Lissabonfördraget trädde i kraft lämnade de nationella parlamenten inte ett enda motiverat yttrande under 2019. Kommissionen framhåller i sin årsrapport för 2019 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna och om förbindelserna med de nationella parlamenten att detta huvudsakligen berodde på minskningen av kommissionens lagstiftande verksamhet under året och att 2019 var ett övergångsår mellan de två kommissionerna.

Utskottet konstaterar att antalet förslag som sänts till de nationella parlamenten minskade även under 2014, som också var ett valår och ett övergångsår mellan två kommissioner, jämfört med året dessförinnan (från

123 förslag 2013 till 58 förslag 2014). Antalet motiverade yttranden som lämnades av de nationella parlamenten minskade också från 88 under 2013 till 21 motiverade yttranden under 2014.⁸ Samtidigt noterar utskottet att de nationella parlamenten lämnade 8 motiverade yttranden under 2015 då endast 21 förslag översändes för subsidiaritetsprövning.⁹

Det är naturligt att antalet motiverade yttranden som lämnas av de nationella parlamenten minskar om antalet förslag som översänds minskar. Detta förklarar dock inte att det inte lämnats några motiverade yttranden alls under 2019.

Samlat utfall och utrymmet för nationella åtgärder till följd av EU-förslag

De flesta av förslagen som översändes av kommissionen under 2019 rörde transportpolitik, jordbruks- och fiskeripolitik, harmonisering av indirekta skatter och strukturfonder (se bilaga 7). Utskottet noterar att många av de översända förslagen rörde ändringar av gällande lagstiftning på unionsnivå och att en majoritet av förslagen lades fram som förslag till förordningar. Utskottet noterar även att ungefär en tredjedel av förslagen som översändes av kommissionen under 2019 handlade om förberedelser för det fall att Storbritannien skulle lämna unionen utan ett avtal med EU.

Med hänsyn till det begränsade antalet förslag som översänts till de nationella parlamenten under 2019 och att endast ett fåtal utskott har yttrat sig är det svårt för konstitutionsutskottet att dra några övergripande slutsatser när det gäller utrymmet för nationella åtgärder till följd av EU-förslag.

Kommissionens motiveringar och information till de nationella parlamenten

När det gäller kommissionens motiveringar uppmärksammade konstitutionsutskottet vid den förra uppföljningen att en förbättring av motiveringarna har kunnat skönjas sedan första gången utskottet gjorde en genomgång av motiveringarna. Som utbildningsutskottet konstaterar i sitt yttrande fortsatte den positiva utvecklingen under 2019. Konstitutionsutskottets genomgång visar att en motivering saknas helt endast i något enstaka förslag. Motiveringarna varierar dock fortfarande till omfattning och innehåll. Ibland är de mycket kortfattade, vilket trafikutskottet framhåller i sitt yttrande. Konstitutionsutskottet anser därför att det fortfarande finns ett utrymme till förbättringar av motiveringarnas kvalitet.

Flera utskott har tidigare efterlyst mer detaljerad information från kommissionen om planerade förslag och en tidplan för när översättningarna av förslagen väntas vara klara och därmed åttaveckorsfristen börjar löpa, vilket

⁸ Se kommissionens årsrapport 2014 om subsidiaritet och proportionalitet (COM(2015) 315 s. 4) och bet. 2015/16:KU5 s. 21.

⁹ Se kommissionens årsrapport 2015 om subsidiaritet och proportionalitet (COM(2016) 469 s. 7) och bet. 2016/17:KU5 s. 20 f.

även konstitutionsutskottet påtalat vikten av. Både utbildningsutskottet och trafikutskottet efterfrågar i årets uppföljning en mer detaljerad information om planeringen för enskilda initiativ.

I detta sammanhang konstaterar trafikutskottet att det stora flertalet förslag som utskottet subsidiaritetsprövade under 2019 antogs hastigt som en förberedelse för det fall att Storbritannien skulle träda ut ur EU utan ett avtal på utträdesdagen, vilket delvis kan förklara den bristande informationen från kommissionens sida. Under 2020 antogs vidare flertalet av de förslag som utskottet subsidiaritetsprövade snabbt och utan föregående information från kommissionen, denna gång med anledning av covid-19-pandemin. Detta har ställt krav på snabb beredning i utskottet.

I ett av förslagen som trafikutskottet subsidiaritetsprövade under 2019 och vid ett flertal av förslagen som utskottet subsidiaritetsprövade under 2020 har undantag gjorts från den tidsfrist på åtta veckor som anges i artikel 4 i protokollet om de nationella parlamentens roll i EU. Enligt denna artikel ska en tidsfrist om åtta veckor iakttas mellan den dag då ett utkast till lagstiftningsakt görs tillgängligt för de nationella parlamenten på unionens officiella språk och den dag då utkastet förs upp på rådets preliminära dagordning för antagande. Endast i vederbörligen motiverade, brådskande fall får överenskommelser komma till stånd om ett utkast till lagstiftningsakt innan åttaveckorsfristen löpt ut. Undantagen har möjliggjort för EU-institutionerna att fatta beslut om lagstiftningsakter innan de nationella parlamenten har hunnit genomföra sina subsidiaritetsprövningar.

Mot denna bakgrund vill konstitutionsutskottet påminna om vikten av att de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar kan genomföras innan förhandlingarna om förslagen inleds. I annat fall kan de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar förlora i betydelse. Som trafikutskottet framhåller kan dock kravet på en snabb hantering i ett flertal av utskottets subsidiaritetsprövningar under 2019 och 2020 härledas till externa orsaker såsom brexit och covid-19-pandemin. Det finns säkert anledning att återkomma till frågan om hur covid-19-pandemin har påverkat de nationella parlamentens möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar vid kommande uppföljning.

Interparliamentary EU information exchange (Ipex)

Som bl.a. trafikutskottet framhåller i sitt yttrande kan informationen på Ipex användas av utskotten för att få en överblick över vilka parlament som genomför en subsidiaritetsprövning samt vilket skede en prövning befinner sig i. Samtidigt kvarstår brister bl.a. när det gäller den information som finns tillgänglig i Ipex. Konstitutionsutskottet har vid flera tillfällen uttalat att det finns en förbättringspotential i fråga om vilken information som läggs in i Ipex och att den läggs in på ett språk som är tillgängligt för andra nationella parlament. Utskottet noterade vid förra uppföljningen att det pågick ett arbete

med att se över den information som läggs in i Ipex och att Riksdagsförvaltningen deltog i detta arbete som beräknades vara klart under hösten 2020.

Enligt EU-samordningen vid Riksdagsförvaltningen kommer Ipex i början av 2021 att lansera en ny version av webbplatsen. Syftet med den nya webbplatsen är bl.a. att det ska bli lättare för de nationella parlamenten att ladda upp information på webbplatsen. Förhoppningsvis kan detta leda till en ökad benägenhet att över huvud taget ladda upp information på webbplatsen. Om det blir lättare att ladda upp information skulle det kunna leda till att fler nationella parlament ser värdet av att dela information och att tillgängliggöra den på ett språk som andra parlament kan ta del av. I vissa parlament måste dock en officiell översättning inväntas innan den kan laddas upp på webbplatsen, om en sådan översättning ens tas fram. Detta problem kommer man dessvärre kanske inte att kunna komma till rätta med genom den nya webbplatsen. På den nya webbplatsen blir det även lättare att följa ärenden med mycket aktivitet från parlamentens sida, något som också kan stimulera ökat användande.

Utskottet är positivt till alla förbättringar som kan leda till att informationen på Ipex webbplats är uppdaterad och tillgänglig för de nationella parlamenten.

BILAGA 1

Skatteutskottets yttrande 2020/21:SkU4y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 10 september 2020 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över de iakttagelser om riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som har redovisats i en promemoria som arbetats fram inom konstitutionsutskottets kansli. Konstitutionsutskottet vill särskilt att utskotten kommenterar och bedömer vissa angivna frågor.

Konstitutionsutskottets uppföljning under riksmötet 2020/21 omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen den 1 januari–31 december 2019.

I yttrandet redovisar skatteutskottet sina kommentarer och bedömningar i fråga om konstitutionsutskottets frågor.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Sedan dess har riksdagen enligt nuvarande 9 kap. 20 § riksdagsordningen (RO) i uppgift att pröva om ett utkast till en lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen. Prövningen utförs av utskotten i riksdagen. Konstitutionsutskottet ska enligt 7 kap. 8 § RO följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Konstitutionsutskottets uppföljning under riksmötet 2020/21 omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen, dvs. ledde till beslut antingen i utskottet genom protokollsutdrag eller i kammaren genom ett motiverat yttrande efter förslag i ett utlåtande från utskottet, den 1 januari–31 december 2019. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas. Under perioden den 1 januari–31 december 2019 genomförde riksdagens utskott totalt 32 subsidiaritetsprövningar.

Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande redogörelser, kommentarer och bedömningar.

1. En kommentar om det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2019 jämfört med 2018 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
4. En kommentar om i vilken utsträckning utskottet använder sig av IPEX eller kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner för inhämtande och utlämnande av information.
5. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Skatteutskottets subsidiaritetsprövningar under 2019

Skatteutskottet prövade fem utkast till lagstiftningsakter under 2019. Utskottet fann i samtliga fall att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag. Utskottet lämnade alltså inget utlåtande under 2019.

Fyra av utkasten grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter. Ett av utkasten grundade sig på artikel 349 i EUF-

fördraget som innebär att rådet kan anta särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena inom EU.

Utfallet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2019 prövade skatteutskottet 66 utkast till lagstiftningsakter. Omkring hälften av utkasten (34) grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter, och 15 av utkasten grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion. Tolv av utkasten grundade sig på artikel 349 i EUF-fördraget som innebär att rådet kan anta särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena inom EU. Sex av utkasten innehöll förslag om tullsamarbete, och lika många gällde tillnärmning av lagstiftning grundad på artikel 114 i EUF-fördraget. Två rörde gemensam handelspolitik. Ett utkast gällde administrativt samarbete, och ett gällde bekämpning av bedrägeri.

Skatteutskottet har i sitt yttrande 2017/18:SkU5y Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen redogjort för de utlåtanden som lämnades under perioden den 1 december 2009–31 december 2016. Under 2017–2019 har inga utlåtanden lämnats.

Utskottets kommentarer

Utskottet redovisar följande kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets frågor.

Fråga 1

Utskottets beredningsområde har direkt anknytning till EU:s regelverk. Antalet prövningar inom utskottets område har tidigare varit lågt, men under 2016 ökade antalet ärenden i utskottet. Av åtta ärenden 2016 utmynnade sex i motiverade yttranden. Ökningen under 2016 sågs som en följd av OECD:s arbete med BEPS-programmet. Under 2017 behandlades tio ärenden, men inget resulterade i något motiverat yttrande. Under 2018 var antalet subsidiaritetsärenden i utskottet högt (15), och antalet har aldrig varit högre. Antalet ärenden under 2019 var däremot det lägsta sedan 2015, fem stycken. Utkasten har framför allt gällt harmonisering av indirekta skatter, vilket är normalt.

Fråga 2

På skatteområdet krävs enighet bland medlemsstaterna, vilket kan medföra justeringar och fördröjningar av förslagen innan dessa blir till EU-lagstiftning. Medlemsstaterna har således möjlighet att bättre värna sin suveränitet på detta område än inom andra politikområden. Utskottet lämnade under 2019 (utl. 2018/19:SkU24) kritiska synpunkter på kommissionens meddelande om ett mer effektivt och demokratiskt beslutsfattande inom EU:s skattepolitik (COM(2019) 8). Kommissionen har föreslagit ett ändrat beslutsfattande i

skattefrågor genom en övergång från beslutsfattande med enhällighet enligt det särskilda lagstiftningsförfarandet till kvalificerad majoritet enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Enligt utskottets mening skulle detta innebära att den nationella suveräniteten i skattefrågor luckrades upp, vilket utskottet även fortsättningsvis motsätter sig.

Fråga 3

Kommissionen lämnade motiveringar i fråga om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i de ärenden som utskottet prövade under den nu aktuella tidsperioden.

Fråga 4

Informationen i IPEX har använts vid något tillfälle, men den är i regel varken fullständig eller särskilt relevant när utskottet behandlar subsidiaritetsärenden. Detta är naturligt eftersom alla parlament i medlemsländerna arbetar inom samma tidsram. Utskottet håller däremot löpande kontakt med riksdagens representant vid EU:s institutioner och anser att denna möjlighet att skaffa information är mycket värdefull.

Fråga 5

Under 2019 fann utskottet som ovan framgått inte anledning att lämna något utlåtande. Det finns dock anledning att påminna om de synpunkter som utskottet lämnade i föregående års yttranden.

Stockholm den 3 november 2020

På skatteutskottets vägnar

Jörgen Hellman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jörgen Hellman (S), Per Åsling (C), Niklas Wykman (M), Hillevi Larsson (S), Helena Bouveng (M), Eric Westroth (SD), Sultan Kayhan (S), Tony Haddou (V), Boriania Åberg (M), David Lång (SD), Hampus Hagman (KD), Anna Vikström (S), Gulan Avcı (L), Johnny Skalin (SD), Rebecka Le Moine (MP), Kjell Jansson (M) och Anders Österberg (S).

BILAGA 2

Justitieutskottets protokollsutdrag 2020/21:5

Utdrag ur
PROTOKOLL

UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2020/21:5

DATUM

2020-10-01

- - -

§ 8 Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen (JuU2y)

Utskottet behandlade fråga om yttrande till konstitutionsutskottet med anledning av konstitutionsutskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen.

Utskottet beslutade att yttra sig genom att hänvisa till vad utskottet anförde vid förra årets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen (yttr. 2019/20:JuU2y s. 8 f.).

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

- - -

Vid protokollet

Virpi Torkkola

Justeras den 1 oktober 2020

Fredrik Lundh Sammeli

Rätt utdraget intygar:

Exp: 2020-10-02

Virpi Torkkola

BILAGA 3

Utbildningsutskottets yttrande 2020/21:UbU2y

Riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 10 september 2020 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 3 november 2020 yttra sig över de gjorda iakttagelserna i en promemoria om uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som upprättats inom konstitutionsutskottet.

Konstitutionsutskottets uppföljning omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen, dvs. ledde till beslut antingen i ett utskott eller i kammaren, den 1 januari–31 december 2019. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas.

Utbildningsutskottet redovisar i yttrandet sina kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets frågor och iakttagelser.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Subsidiaritetsprövning

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Sedan dess har riksdagen enligt 9 kap. 20 § andra stycket riksdagsordningen (RO) i uppgift att pröva om ett utkast till lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen. Prövningen utförs av utskotten i riksdagen. Konstitutionsutskottet ska enligt 7 kap. 8 § RO följa detta arbete och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser.

Under 2019 subsidiaritetsprövade utbildningsutskottet tre utkast till lagstiftningsakter från kommissionen. De utkast som prövades var:

- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om bestämmelser för att möjliggöra en fortsättning av pågående rörlighet i utbildningssyfte inom programmet Erasmus+ i samband med Förenade kungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen COM(2019) 65.
- Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett strategiskt innovationsprogram för Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) 2021–2027: en ökad innovationsförmåga för Europa COM(2019) 330.
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska institutet för innovation och teknik (omarbetning) COM(2019) 331.

Utskottet ansåg att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har i uppföljningen av 2019 års subsidiaritetsprövningar beslutat att efterfråga övriga utskotts eventuella kommentarer till och bedömningar av de iakttagelser som översänts till utskotten i form av en promemoria daterad den 10 september 2020. Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande kommentarer och bedömningar från övriga utskott:

1. En kommentar om det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2019 jämfört med 2018 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft

- samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
 4. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av IPEX, kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.
 5. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Utbildningsutskottets subsidiaritetsprövningar

Det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2019 jämfört med 2018 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande

Uppföljningsåret 2019

Under uppföljningsåret 2019 subsidiaritetsprövade utskottet tre utkast till lagstiftningsakter. Dessa var förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om bestämmelser för att möjliggöra en fortsättning av pågående rörlighet i utbildningssyfte inom programmet Erasmus+ i samband med Förenade kungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen (COM(2019) 65), förslaget till Europaparlamentets och rådets beslut om ett strategiskt innovationsprogram för Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) 2021–2027: en ökad innovationsförmåga för Europa (COM(2019) 330) samt förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska institutet för innovation och teknik (omarbetning) (COM(2019) 331). Förslaget till förordning om det europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) och beslutet om strategiskt innovationsprogram grundade sig på artikel 173 i fördraget om EU:s funktionssätt (EUF-fördraget) inom politikområdet industripolitik. Förslaget rörande bestämmelser för att möjliggöra en fortsättning av pågående rörlighet i utbildningssyfte inom Erasmus+ grundade sig på artiklarna 165 och 166 i EUF-fördraget inom politikområdet utbildning.

Uppföljningsåret 2018

Förra uppföljningsåret 2018 genomförde utskottet fyra subsidiaritetsprövningar av lagstiftningsutkast. Dessa var förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av unionens rymdprogram och Europeiska unionens rymdprogrambyrå (COM(2018) 447), förslaget till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av det särskilda programmet för genomförande av Horisont Europa (COM(2018) 436),

förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Horisont Europa (COM(2018) 435) samt förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ”Erasmus”: Unionens program för utbildning, ungdom och idrott (COM(2018) 367). Förslagen om Horisont Europa och det särskilda programmet för Horisont Europa rörde flera politikområden – forskning och teknisk utveckling samt industripolitik. Förslagen om inrättande av unionens rymdprogram samt Erasmus rörde rymdpolitik respektive utbildning.

Perioden den 1 december 2009 – 31 december 2019

Under perioden den 1 december 2009 – 31 december 2019 prövade utbildningsutskottet 25 utkast till lagstiftningsakter. Av dessa gällde 10 forskning och teknisk utveckling (artiklarna 182, 183, 185 och 188 i EUF-fördraget) och 8 gällde industripolitik (artikel 173). Vidare gällde 5 utkast utbildning (artiklarna 165 och 166), 2 fri rörlighet för arbetstagare (artikel 46) och ytterligare 2 etableringsrätt (artikel 53). Därtill gällde 2 utkast fri rörlighet för tjänster (artikel 62 EUF), 2 tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden (artikel 114) och 3 rörde rymdpolitik (artikel 189). 1 utkast gällde sysselsättning (artikel 149). Vissa av utkasten under perioden berörde flera politikområden, vilket medför att summan av antalet utkast till lagstiftningsakter som räknats upp ovan överstiger antalet prövade utkast. Sammantaget berörde utkasten nio olika politikområden. Utskottet ansåg i samtliga fall att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet har inte heller lämnat några utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla att EU-samarbete inom utbildningsutskottets beredningsområde till stor del bedrivs på andra sätt än genom lagstiftning, vilket i sin tur återspeglas i antalet ärenden som utbildningsutskottet bereder. Inom politikområdet utbildning har EU endast befogenhet att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder, enligt artiklarna 165 och 166 i EUF-fördraget. Inom politikområdet forskning och teknisk utveckling samt rymden har EU s.k. delad befogenhet, dvs. befogenhet att vidta åtgärder under förutsättning att det inte hindrar medlemsstaterna från att utöva sina befogenheter, se artiklarna 179–190 i EUF-fördraget.

Utrymmet för nationella åtgärder inom utskottets beredningsområde till följd av EU-förslag som subsidiaritetsprövats och hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen

Mot bakgrund av utskottets förhållandevis få subsidiaritetsärenden som samtidigt är fördelade på ett relativt stort antal politikområden, varav ett politikområde – utbildning – inte får harmoniseras, kan utskottet inte dra några mer övergripande slutsatser på det sätt som efterfrågas i punkt 2 i konstitutionsutskottets promemoria.

Kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen

Kommissionen var förslagsställare i de ärenden som utskottet prövade 2019, liksom i samtliga ärenden som utskottet prövat sedan 2011. Utskottet har tidigare efterfrågat mer utvecklade motiveringar från kommissionen till varför förslagen är förenliga med subsidiaritetsprincipen (senaste yttr. 2013/14:UbU1y s. 4, 2014/15:UbU1y s. 5 samt 2015/16:UbU2y s. 6). Utskottet kan konstatera att den positiva utveckling av kommissionens motiveringar som utskottet kunnat skönja tidigare år (fr.o.m. yttr. 2017/18:UbU3y) fortsatte under uppföljningsåret 2019. Utskottet har inte behandlat något utkast där kommissionens motivering i subsidiaritetsfrågan saknats.

Inhämtande av information från IPEX, riksdagens representant vid EU:s institutioner och motsvarigheter i andra nationella parlament

Vid genomförandet av de subsidiaritetsprövningar som utskottet gjorde uppföljningsåret 2019 hämtade utskottet information om andra parlaments behandling av utkasten från webbplatsen IPEX. Utskottet fann informationen på webbsidan av liten eller ingen relevans för behandlingen av utkasten och har därmed, som även påpekats i tidigare års yttranden (senaste yttr. 2019/20:UbU2y s. 6), intrycket av att informationen som finns tillgänglig via webbsidan är begränsad. Den löpande rapporteringen från riksdagens representant vid EU:s institutioner är ett värdefullt kunskapsunderlag. Representanten kontaktas i övrigt när det bedöms relevant. Vidare har utskottet tagit del av yttranden från andra nationella parlament när dessa har delgetts riksdagen och utbildningsutskottet. Utskottet har i övrigt inte sett något behov av att hämta in information från andra nationella parlament.

Övrigt

Utbildningsutskottets uppfattning är att behandlingen av subsidiaritetsärenden i huvudsak har fungerat väl. Utskottet har tidigare påpekat vikten av att

kommissionen tydligt motiverar sitt val av regleringsform i utkast till lagstiftningsförslag (yttr. 2019/20:UbU2y). Utskottet vill fortsatt understryka vikten av att förslagsställaren tydligt motiverar valet av regleringsform.

Utskottet kan vidare konstatera att det är svårt att förutse kommande subsidiaritetsärenden. Det saknas detaljerad information om kommissionens planering för nya lagstiftningsutkast och om när åttaveckorsfristen för subsidiaritetskontrollen av dem kommer att inledas. Utskottets uppfattning är att tidigare och mer detaljerad information från kommissionen om dess planering för enskilda initiativ skulle förbättra möjligheten till planering av arbetet med subsidiaritetsärenden.

Stockholm den 3 november 2020

På utbildningsutskottets vägnar

Gunilla Svantorp

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Svantorp (S), Roger Haddad (L), Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M), Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Fredrik Christensson (C), Daniel Riazat (V), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvis (SD), Linus Sköld (S), Gudrun Brunegård (KD), Michael Rubbestad (SD), Annika Hirvonen Falk (MP), Maria Nilsson (L), Roza Güclü Hedin (S) och Aylin Fazelian (S).

BILAGA 4

Trafikutskottets yttrande 2020/21:TU2y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen under 2019

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 10 september 2020 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 3 november yttra sig över de iakttagelser om riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som redovisas i en promemoria som är utarbetad inom utskottet. Konstitutionsutskottets uppföljning omfattar i huvudsak de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under perioden den 1 januari–31 december 2019. Trafikutskottets yttrande har sin utgångspunkt i de sju subsidiaritetsprövningar som utskottet genomförde under 2019.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 ska riksdagen enligt 9 kap. 20 § andra stycket riksdagsordningen (RO) pröva om ett utkast till lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen. Enligt 7 kap. 8 § andra stycket RO ska konstitutionsutskottet följa riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser.

Vid sammanträdet den 10 september 2020 beslutade konstitutionsutskottet att ge övriga utskott tillfälle att senast den 3 november yttra sig över iakttagelserna i den promemoria som upprättats inom utskottet. Promemorian omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under perioden den 1 januari–31 december 2019. I promemorian uppmärksammas även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar. Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande kommentarer och bedömningar:

1. En kommentar om det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2019 jämfört med 2018 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
4. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av IPEX¹, kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.
5. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Trafikutskottets subsidiaritetsprövningar 2019

Trafikutskottet subsidiaritetsprövade följande sju utkast till lagstiftningsakter under 2019. Utskottet ansåg att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

¹ Interparliamentary EU Information Exchange.

- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för grundläggande flygförbindelser med anledning av Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen (COM(2018) 893)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om vissa aspekter på luftfartssäkerhet med anledning av Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen (COM(2018) 894)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för att säkerställa grundläggande förbindelser vad gäller godstransporter på väg med anledning av Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen, (COM(2018) 895)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2015/757 för att ta vederbörlig hänsyn till det globala systemet för insamling av uppgifter om fartygs förbrukning av eldningsolja (COM(2019) 38)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om vissa aspekter av järnvägssäkerhet och järnvägsförbindelser med anledning av Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen (COM(2019) 88)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 715/2007 om typgodkännande av motorfordon med avseende på utsläpp från lätta personbilar och lätta nyttofordon (Euro 5 och Euro 6) och om tillgång till information om reparation och underhåll av fordon (COM(2019) 208)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2019/501 och förordning (EU) 2019/502 vad gäller deras tillämpningsperioder (COM(2019) 396).

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottets uppföljning av hur subsidiaritetsprincipen tillämpas gör det möjligt för riksdagen att försäkra sig om att subsidiaritetsprincipen tillämpas på ett korrekt sätt och att besluten fattas på rätt nivå. Utskottet välkomnar detta. Nedan följer utskottets kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets frågor.

En kommentar om det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2019 jämfört med 2018 samt sedan Lissabonfördraget trädde i kraft

Liksom i tidigare yttranden till konstitutionsutskottet kan utskottet konstatera att dess beredningsområde präglas av internationellt samarbete såväl inom EU som inom andra internationella forum. För att lösa gränsöverskridande

problem bedöms åtgärder på unionsnivå många gånger vara nödvändiga, vilket sett över tid har resulterat i ett förhållandevis stort antal utkast till lagstiftningsakter från EU-kommissionen som utskottet har haft att subsidiaritetspröva.

Under 2019 subsidiaritetsprövade utskottet sju utkast till lagstiftningsakter och gjorde bedömningen att inget av dessa utkast stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket kan jämföras med 2018 när utskottet subsidiaritetsprövade 17 utkast till lagstiftningsakter och gjorde bedömningen att två utkast stred mot subsidiaritetsprincipen. Antalet subsidiaritetsprövningar som utskottet genomförde under 2019 var därmed betydligt lägre än under 2018, och utfallet skilde sig även något åt. Det lägre antalet subsidiaritetsprövningar under 2019 kan ses mot bakgrund av den nya institutionella cykeln i EU-institutionerna som inleddes med valet till Europaparlamentet i maj 2019. I sedvanlig ordning minskade antalet utkast till lagstiftningsakter som kommissionen antog inför valet till Europaparlamentet. Därtill hör att den nya von der Leyen-kommissionen tillträdde ovanligt sent, först i december 2019. De utkast till lagstiftningsakter som kommissionen antog inom utskottets beredningsområde under 2019 antogs vidare inte inom ramen för kommissionens reformagenda; merparten av utkasten antogs i stället i särskild ordning som en förberedelse för att Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland (fortsättningsvis Storbritannien) skulle utträda ur EU utan ett avtal på utträdesdagen och rörde begränsade och tillfälliga ändringar i den befintliga lagstiftningen.

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 t.o.m. den 31 december 2019 har utskottet subsidiaritetsprövat 117 utkast till lagstiftningsakter, vilket utgör 13 procent av alla utkast som har subsidiaritetsprövats av riksdagen. Ungefär hälften av utkasten har rört transportpolitik, 30 har rört tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och 15 har rört transeuropeiska nät. Under nämnda period har utskottet lämnat 10 utlåtanden med motiverade yttranden, endast finansutskottet och skatteutskottet har lämnat fler utlåtanden (17 respektive 12 utlåtanden). Av utskottets utlåtanden har fem rört transportpolitik, tre har rört tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och ytterligare tre har rört transeuropeiska nätverk (ett av utkasten hade två rättsliga grunder), dvs. de politikområden som utskottet har prövat flest utkast till lagstiftningsakter inom. De sammanlagt tio utlåtandena med motiverade yttranden visar att även om det många gånger är lämpligt att fatta beslut på unionsnivå inom utskottets beredningsområde behöver det likväl inte alltid vara så.

En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till subsidiaritetsprincipen

Utskottets beredningsområde är som tidigare nämnts internationellt präglad med många gränsöverskridande frågor som i stor utsträckning förutsätter överstatliga regleringar. EU har mot denna bakgrund getts betydande beslutskompetens inom både transport- och telekomområdet. Utrymmet för nationell lagstiftning inom utskottets beredningsområde är därmed till viss del redan upptaget eller in-tecknat och har varit så en längre tid. Andelen nya initiativ jämfört med förenklingsinitiativ, förordningar jämfört med direktiv och beslut liksom förekomsten av delegerade akter kan rimligtvis ge ytterligare fingervisning om utvecklingen av utrymmet för nationella åtgärder inom utskottets beredningsområde till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU.

En genomgång visar att samtliga utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade under 2019 har rört frågor där det redan finns lagstiftning på unionsnivå och att utrymmet för nationella åtgärder därmed redan har varit begränsat. Merparten, fem av sju, utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade under 2019 antogs av kommissionen som en förberedelse för att Storbritannien skulle träda ut ur EU utan ett avtal på utträdesdagen och rörde begränsade och tillfälliga ändringar i den befintliga lagstiftningen. De övriga två utkasten kan klassas som s.k. förenklingsinitiativ och innebär också endast mindre ändringar och omarbetningar av den befintliga lagstiftningen. Exempelvis innebär ett av dessa utkast en anpassning av den befintliga lagstiftningen till en internationell överenskommelse inom ramen för Internationella sjöfartsorganisationen (IMO); lagutrymmet var följaktligen redan begränsat genom internationella åtaganden i andra forum.

Under 2019 var samtliga sju utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade utkast till förordningar. Detta kan ses mot bakgrund av att utkasten rörde ändringar av mer brådskande karaktär, t.ex. i fråga om brexit, och där en förordning innebär bättre möjligheter till att snabbt införliva rättsakten i den nationella lagstiftningen jämfört med ett direktiv. Generellt kan konstateras att förordningar per definition är direkt tillämpliga i nationell lagstiftning och på så sätt verkar mer inskränkande på medlemsstaternas utrymme för nationella åtgärder än direktiv.

I tre utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade under 2019 föreslogs att kommissionen skulle ges befogenhet att anta delegerade akter, dvs. komplettera eller göra tillägg till icke väsentliga delar av lagstiftningsakter. Därtill kan nämnas att ett utkast till lagstiftningsakt hade sin bakgrund i att EU-domstolens tribunal (i praktiken en första instans inom EU-domstolen) ogiltigförklarat en del av kommissionens förordning (EU) 2016/646. Tribunalen ansåg att kommissionen hade överskridit sin befogenhet att anta icke-lagstiftningsakter med allmän räckvidd som kompletterar eller

ändrar vissa icke väsentliga delar av en lagstiftningsakt. Med anledning av tribunalens beslut om att delvis upphäva kommissionens förordning (EU) 2016/646 föreslog kommissionen i stället att de aktuella bestämmelserna skulle överföras till förordning (EG) nr 715/2007 som beslutas enligt ordinarie lagstiftningsförfarande och därmed även subsidiaritetsprövas av de nationella parlamenten. Trots att delegeringen av befogenhet att anta s.k. icke-lagstiftningsakter är föremål för strikta gränser har det således förekommit att kommissionen överskridit sin befogenhet.

Sammantaget synes utrymmet för nationella åtgärder inom utskottets beredningsområde inte ha minskat nämnvärt under 2019 även om det nationella handlingsutrymmet oundvikligen minskar över tid till följd av att gemensamma EU-bestämmelser införs. I sammanhanget kan det framhållas att utskottet har gjort bedömningen att merparten av kommissionens utkast till lagstiftningsakter mellan 2009 och 2019 har varit förenliga med subsidiaritetsprincipen. Vidare har utskottet vid olika tillfällen välkomnat och efterfrågat EU-åtgärder, t.ex. i betänkande 2019/20:TU6 Yrkestrafik och taxi, där utskottet angav att de regeländringar som behövs för att det ska råda konkurrens på lika villkor vid gränsöverskridande transporter behöver göras på EU-nivå.

Slutligen ser utskottet positivt på att kommissionen under de senaste åren har betonat behovet av att stärka tillämpningen och upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen i EU:s beslutsfattande som ett led i en mer övergripande agenda för bättre lagstiftning. Utskottet har tidigare uppmärksammat att kommissionen i meddelandet En starkare roll för subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i EU:s beslutsfattande (COM(2018) 703) angav att den planerar att vidta ett antal åtgärder i detta syfte. Eftersom den nya von der Leyen-kommissionen tillträdde först i december 2019, dvs. efter att de utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade under 2019 antagits av kommissionen, återstår dock att se hur den nya kommissionen i praktiken kommer att arbeta för att stärka subsidiaritetsprincipens tillämpning och upprätthållande.

En kommentar till kommissionens motiveringar i fråga om subsidiaritetsprincipen

I samtliga utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade under 2019 finns en motivering i fråga om subsidiaritetsprincipen. I tre fall är kommissionens motiveringar dock mycket kortfattade och omfattar endast någon enstaka mening. Dessa tre utkast till lagstiftningsakter antogs som förberedelse för att Storbritannien skulle utträda ur EU utan ett avtal på utträdesdagen, och innebär förvisso begränsade och tillfälliga ändringar i den befintliga lagstiftningen men kommissionens motiveringar kan likväl rent principiellt bedömas som otillfredsställande. I övriga utkast till lagstiftningsakter är kommissionens motiveringar något mer utvecklade. Utskottet har vid upprepade tillfällen påtalat vikten av att kommissionen, i egenskap av det

organ som utreder och lägger fram förslag, lämnar fullgoda motiveringar i subsidiaritetsfrågan. Det är därmed angeläget att kommissionen fortsätter sitt arbete med att säkerställa att varje utkast till lagstiftningsakt åtföljs av en förbättrad motivering generellt sett, inklusive av en mer ingående motivering av hur initiativet svarar mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet noterar att kommissionen t.ex. har angett att den har för avsikt att börja tillämpa den bedömningsmetod som arbetsgruppen för subsidiaritet, proportionalitet och ”göra mindre, mer effektivt” rekommenderat för att på ett tydligare sätt presentera sin bedömning av bl.a. subsidiaritetsprincipen. Även här återstår det dock att se hur von der Leyen-kommissionen kommer att fortsätta att arbeta med frågan.

Endast i ett utkast till lagstiftningsakt underbygger kommissionen sin motivering i fråga om subsidiaritetsprincipen med en konsekvensanalys. I de fem utkast till lagstiftningsakter som antogs mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU anger kommissionen att en konsekvensanalys inte behövs på grund av den exceptionella situation och den begränsade period under vilken Storbritanniens status ändras. Utskottet har tidigare påtalat vikten av att kommissionen underbygger sina motiveringar med konsekvensanalyser och är alltjämt av den åsikten.

Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av IPEX, kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet har haft kontakt med andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information

IPEX används av utskottets kansli i samband med vissa mer komplexa subsidiaritetsprövningar för att få en överblick av ärendegången i andra nationella parlament, främst i fråga om vilka parlament som genomför en prövning samt var i prövningen de befinner sig. Under 2019 har dock nyttan av IPEX varit begränsad eftersom de subsidiaritetsprövningar som utskottet har genomfört har varit relativt okomplicerade. Dessutom finns relevant information oftast inte tillgänglig i IPEX förrän subsidiaritetsprövningen är inne i ett sent skede, alternativt redan avslutad. Utskottet anser fortfarande att IPEX kan förbättras t.ex. i fråga om en mer konsekvent tillämpning av vilken information som läggs in i systemet, i vilket skede informationen läggs in samt på vilket språk.

Utskottets kansli har löpande kontakt med riksdagens representant vid EU:s institutioner, och utskottet bedömer att kontakten fungerar mycket väl. Liksom under föregående år har riksdagens representant bevakat ett antal frågor å utskottets vägnar. Under 2019 har bevakningen dock inte främst fokuserat på utskottets subsidiaritetsprövningar utan snarare på valet till Europaparlamentet och den efterföljande tillsättningen av den nya kommissionen. Eftersom utskottet ansåg att de utkast till lagstiftningsakter som subsidiaritetsprövades under 2019 inte stred mot subsidiaritetsprincipen har utskottets kansli inte haft någon information att lämna till riksdagens representant för att sprida till andra

nationella parlament. Frågan om kompletterande informationsutbyte på politisk nivå med andra nationella parlament har följaktligen inte heller varit aktuell.

Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar

Utskottet har väl inarbetade rutiner för sina subsidiaritetsprövningar och anser att subsidiaritetsprövningarna överlag fungerar väl. Under 2019 fattade utskottet beslut vid första beredningstillfället vid samtliga subsidiaritetsprövningar, vilket till mångt och mycket hade att göra med ärendenas okomplicerade och brådskande karaktär. Liksom i tidigare sammanhang kan utskottet konstatera att regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning är viktig för utskottets subsidiaritetsprövningar, särskilt vid mer komplexa subsidiaritetsärenden, eftersom regeringen är det organ som förhandlar om förslagen inom EU och därför många gånger har mer ingående kunskap om det enskilda lagförslaget än utskottet. Under 2019 fanns regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning tillgänglig när utskottet fattade beslut i fyra subsidiaritetsprövningar, vilket kan jämföras med föregående år när den fanns tillgänglig vid samtliga 17 subsidiaritetsprövningar. Vid dessa fyra subsidiaritetsprövningar inkom regeringen på eget bevåg med en faktrapomemoria i ett tidigt skede av beredningen, i övrigt ansåg utskottet inte att det fanns någon anledning att begära in regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning.

Eftersom tidsfristen för en subsidiaritetsprövning är relativt knapp är det viktigt med god framförhållning i fråga om planering. Utskottet har av denna anledning upprepade gånger påpekat vikten av att kommissionen tidigt tillhandahåller pålitlig och detaljerad information om planeringen för varje enskilt initiativ. Information om kommissionens planering inom ramen för dess reformagenda kan bl.a. hittas i kommissionens arbetsprogram, sammanträdesplan samt färdplaner och inledande konsekvensanalyser. De utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade under 2019 antogs dock inte inom ramen för kommissionens reformagenda. I stället antogs det stora flertalet utkast hastigt och i särskild ordning som en förberedelse för vad som ansågs vara en ökad eventualitet att Storbritannien skulle träda ut ur EU utan ett avtal på utträdesdagen, vilket delvis kan förklara den bristande informationen från kommissionens sida. I sammanhanget kan det konstateras att även under 2020 har det stora flertalet av de utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövat antagits i särskild ordning och utan föregående information från kommissionen, denna gång mot bakgrund av en annan brådskande anledning: covid-19-pandemin. Pandemin har haft en så stor påverkan på kommissionens arbete att kommissionen i maj 2020 antog ett reviderat arbetsprogram för 2020 (COM(2020) 440), där tidsplanen för några av de föreslagna åtgärderna ses över på grund av krisens karaktär och

omfattning. För utskottets del ser det i nuläget inte ut som att krisen kommer att påverka de nya initiativ inom utskottets beredningsområde som kommissionen aviserade i sitt ursprungliga arbetsprogram och som utskottet har att subsidiaritetspröva framöver.

Utskottets subsidiaritetsprövningar underlättas om kommissionen anpassar sin planering så att utkast till lagstiftningsakter inte frekvent antas i omfattande paket i nära anslutning till stundande sommar- och juluppehåll i kammaren. En sådan planeringsmässig anpassning har kommissionen dock inte gjort de senaste åren. Det innebär att utskottet i förekommande fall har haft att hantera ett flertal subsidiaritetsprövningar samtidigt, vilket i vissa fall kan påverka de praktiska möjligheterna att hinna fördjupa sig i de enskilda ärendena inom de givna tidsramarna. Utskottet har i tidigare sammanhang påpekat att subsidiaritetsärenden som löper under kammarens sommar- och juluppehåll är särskilt utmanande eftersom de ofta innebär att utskottet måste frångå sin ordinarie beredningsprocess. Därtill hör att Regeringskansliets möjlighet att bistå med underlag är mer ansträngd under sommaren och julen. Det är därmed positivt att kommissionen under 2019 endast antog ett utkast till lagstiftningsakt inför ett stundande uppehåll i kammaren, vilket kan jämföras med sommaren 2018 när kommissionen antog 13 utkast till lagstiftningsakter inför det stundande sommaruppehållet. I sammanhanget välkomnar utskottet att kommissionen i november 2019 bekräftade att den avser att göra ett uppehåll i åttaveckorsfristen för de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar mellan den 20 december och den 10 januari, vilket länge har efterfrågats av utskottet.

I ett av de utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövat under 2019 föreskrev kommissionen ett undantag från den tidsfrist på åtta veckor som avses i artikel 4 i protokoll nummer 1 om de nationella parlamentens roll i EU, vilket gjorde det möjligt för EU-institutionerna att fatta beslut om lagstiftningsakten innan de nationella parlamenten hade hunnit genomföra sina subsidiaritetsprövningar. Samma undantag har även föreskrivits vid ett flertal av utskottets subsidiaritetsprövningar under 2020; i början av oktober 2020 hade sju sådana undantag föreskrivits av kommissionen, sex av dem med anledning av covid-19-pandemin och ett med anledning av brexit. Den 8 april 2020 översände kommissionens vice ordförande Maroš Šefčovič ett brev till riksdagens talman Andreas Norlén där han noterade att de nationella parlamenten, under de rådande omständigheterna, kan ha svårt att hinna genomföra sina subsidiaritetsprövningar inom den åttaveckorsfrist som anges i protokoll nummer 2 om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, och att kommissionen därför i möjligaste mån kommer att ta hänsyn till nationella parlaments motiverade yttranden inom ramen för subsidiaritetsprövningen även om de med anledning av covid-19-krisen kommer in efter att tidsfristen har gått ut. Utskottet har tidigare påmint om att de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar, och den parlamentariska förankring som de innebär,

är en viktig del av EU-institutionernas demokratiska legitimitet. I sammanhanget kan det konstateras att samtliga utskottets subsidiaritetsprövningar under 2020 har ägt rum inom den tidsfrist som anges i protokoll nummer 2 till fördragen. Därtill har utskottet valt att subsidiaritetspröva de utkast till lagstiftningsakter som har hanterats skyndsamt av unionen innan en överenskommelse har nåtts och innan rättsakten har antagits i EU-institutionerna, vilket ställt krav på en snabb hantering. Som exempel kan nämnas fyra utkast till lagstiftningsakter som antogs mot bakgrund av covid-19-pandemin och som hänvisades till utskottet för subsidiaritetsprövning den 12 maj, utskottet fattade beslut i sin subsidiaritetsprövning två dagar senare, dvs. den 14 maj, varpå EU-institutionerna antog rättsakterna den 25 maj. Förslag som hanteras skyndsamt av EU-institutionerna innebär följaktligen en viss utmaning eftersom det ställer krav på en skyndsam hantering även av utskottet, och det kan innebära att utskottet måste frånga sin ordinarie beredningsprocess. Att de utkast till lagstiftningsakter som har hanterats skyndsamt av EU-institutionerna under 2019 och 2020 endast har inneburit begränsade ändringar i den befintliga lagstiftningen har gjort utskottets subsidiaritetsprövningar hanterbara, de korta ledtiderna till trots. Det kan i sammanhanget konstateras att i de fall utskottet under föregående år har haft att subsidiaritetspröva utkast till lagstiftningsakter som krävt särskilt snabb hantering har detta kunnat härledas till interna, ofta planeringsmässiga, orsaker inom kommissionen. Under 2019 och 2020 kan dock kravet på en snabb hantering i ett flertal av utskottets subsidiaritetsprövningar härledas till externa och mer förmildrande orsaker i form av brexit och covid-19-pandemin.

Stockholm den 22 oktober 2020

På trafikutskottets vägnar

Jens Holm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jens Holm (V), Anders Åkesson (C), Teres Lindberg (S), Denis Begic (S), Maria Stockhaus (M), Jasenko Omanovic (S), Sten Bergheden (M), Jimmy Ståhl (SD), Anders Hansson (M), Thomas Morell (SD), Johan Büser (S), Elin Gustafsson (S), Helena Gellerman (L), Patrik Jönsson (SD), Emma Berginger (MP), Åsa Coenraads (M) och Hampus Hagman (KD).

BILAGA 5

Avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen 2019

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
FiU	COM(2019) 64	Förslag till rådets förordning om åtgärder för genomförande och finansiering av unionens allmänna budget under 2019 i samband med Förenade kungarikets utträde ur unionen	2019-03-07		
	COM(2019) 354	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en styrningsram för budgetinstrumentet för konvergens och konkurrenskraft för euroområdet	2019-09-17		
	COM(2019) 461	Förslag till rådets förordning om åtgärder för genomförande och finansiering av unionens allmänna budget under 2020 i samband med Förenade kungarikets utträde ur unionen	2019-11-05		
SkU	COM(2018) 812	Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/112/EG vad gäller införandet av vissa krav för betaltjänstleverantörer	2019-01-24		
	COM(2018) 813	Förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 904/2010 vad gäller åtgärder för att stärka det administrativa samarbetet för att bekämpa mervärdesskattebedrägeri	2019-01-24		
	COM(2018) 819	Förslag till rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 vad gäller bestämmelserna om distansförsäljning av varor och vissa inhemska leveranser	2019-01-24		
	COM(2018) 825	Förslag till rådets beslut om ändring av beslut 940/2014/EU vad gäller produkter som kan omfattas av befrielse från eller nedsättning av sjö tull	2019-03-05		
	COM(2019) 192	Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt och direktiv 2008/118/EG om allmänna regler för punktskatt på gemensamma försvarsinsatser inom unionen	2019-06-11		
JuU	COM(2019) 3	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av villkoren för åtkomst till andra EU-informationssystem och om ändring av förordning (EU) 2018/1862 och förordning (EU) yyyy/xxx [Ecris-TCN-systemet]	2019-02-14		
	COM(2019) 4	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av villkoren för åtkomst till andra EU-informationssystem för Etias syften och om ändring av förordning (EU) 2018/1240, förordning (EG) nr 767/2008, förordning (EU) 2017/2226 och förordning (EU) 2018/1861	2019-02-14		
UU	COM(2019) 411	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ytterligare makroekonomiskt stöd till Hashemitiska konungariket Jordanien	2019-10-10		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
FöU	COM(2019) 125	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av Europaparlamentets och rådets beslut nr 1313/2013/EU om en civilskyddsmekanism för unionen	2019-04-04		
	COM(2019) 399	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 2012/2002 i syfte att tillhandahålla ekonomiskt bistånd till medlemsstaterna för att minska den allvarliga ekonomiska bördan som uppstår till följd av Förenade kungarikets utträde ur unionen utan avtal	2019-10-10		
SfU	COM(2019) 53	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av beredskapsåtgärder när det gäller samordning av de sociala trygghetssystemen efter Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen	2019-02-14		
UbU	COM(2019) 65	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om bestämmelser för att möjliggöra en fortsättning av pågående rörlighet i utbildningssyfte inom programmet Erasmus+ i samband med Förenade kungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen	2019-02-26		
	COM(2019) 330	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett strategiskt innovationsprogram för Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) 2021–2027: en ökad innovationsförmåga för Europa	2019-09-12		
	COM(2019) 331	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska institutet för innovation och teknik (omarbetning)	2019-09-12		
TU	COM(2018) 893	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för grundläggande flygförbindelser med anledning av Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen	2019-01-29		
	COM(2018) 894	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om vissa aspekter på luftfartssäkerhet med anledning av Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen	2019-01-29		
	COM(2018) 895	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för att säkerställa grundläggande förbindelser vad gäller godstransporter på väg med anledning av Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen	2019-01-29		
	COM(2019) 38	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2015/757 för att ta vederbörlig hänsyn till det globala systemet för insamling av uppgifter om fartygs förbrukning av eldningsolja	2019-02-14		
	COM(2019) 88	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om vissa aspekter av järnvägssäkerhet och järnvägsförbindelser med anledning av Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen	2019-03-26		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
TU	COM(2019) 208	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 715/2007 om typgodkännande av motorfordon med avseende på utsläpp från lätta personbilar och lätta nyttofordon (Euro 5 och Euro 6) och om tillgång till information om reparation och underhåll av fordon	2019-08-29		
	COM(2019) 396	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2019/501 och förordning (EU) 2019/502 vad gäller deras tillämpningsperioder	2019-09-19		
MJU	COM(2018) 817	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013 vad gäller vissa regler för direktstöd och stöd för landsbygdsutveckling under åren 2019 och 2020	2019-01-24		
	COM(2019) 48	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 508/2014 vad gäller vissa regler som rör Europeiska havs- och fiskerifonden med anledning av Förenade kungarikets utträde ur unionen	2019-02-26		
	COM(2019) 580	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller finansiell disciplin från och med budgetåret 2021 och förordning (EU) nr 1307/2013 vad gäller flexibilitet mellan pelare avseende kalenderåret 2020	2019-12-05		
	COM(2019) 581	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av vissa övergångsbestämmelser för stöd från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) under år 2021, om ändring av förordningarna (EU) nr 228/2013, (EU) nr 229/2013 och (EU) nr 1308/2013 vad gäller resurser och resursfördelning under år 2021 och om ändring av förordningarna (EU) nr 1305/2013, (EU) nr 1306/2013 och (EU) nr 1307/2013 vad gäller deras resurser och tillämpning under år 2021	2019-12-05		
NU	COM(2018) 892	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om möjliggörande av en fortsättning för de territoriella samarbetsprogrammen Peace IV (Irland–Förenade kungariket) och Förenade kungariket–Irland (Ireland–North Ireland–Scotland) i samband med Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen	2019-01-17		
	COM(2019) 55	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 vad gäller medlen för den särskilda tilldelningen för sysselsättningsinitiativet för unga	2019-03-05		
AU	COM(2019) 397	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1309/2013 om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (2014–2020)	2019-09-24		
	COM(2019) 620	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av beslut nr 573/2014/EU om ett utökat samarbete mellan de offentliga arbetsförmedlingarna	2019-09-24		

BILAGA 6

Avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen 2019 – per politikområde

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
FiU	COM(2019) 64	Art. 352	Flexibilitetsklausulen	2019-03-07		
	COM(2019) 354	Art. 121, 136	Ekonomisk och monetär politik	2019-09-17		
	COM(2019) 461	Art. 352	Flexibilitetsklausulen	2019-11-05		
SkU	COM(2018) 812	Art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	2019-01-24		
	COM(2018) 813	Art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	2019-01-24		
	COM(2018) 819	Art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	2019-01-24		
	COM(2018) 825	Art. 349	Särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena	2019-03-05		
	COM(2019) 192	Art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	2019-06-11		
JuU	COM(2019) 3	Art. 82, 87	Straffrättsligt samarbete, polissamarbete	2019-02-14		
	COM(2019) 4	Art. 77	Gränskontroll	2019-02-14		
UU	COM(2019) 411	Art. 212	Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	2019-10-10		
FöU	COM(2019) 125	Art. 196	Civilskydd	2019-04-04		
	COM(2019) 399	Art. 175	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2019-10-10		
SfU	COM(2019) 53	Art. 48	Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	2019-02-14		
UbU	COM(2019) 65	Art. 165, 166	Utbildning m.m.	2019-02-26		
	COM(2019) 330	Art. 173	Industripolitik	2019-09-12		
	COM(2019) 331	Art. 173	Industripolitik	2019-09-12		
TU	COM(2018) 893	Art. 100	Transportpolitik	2019-01-29		
	COM(2018) 894	Art. 100	Transportpolitik	2019-01-29		
	COM(2018) 895	Art. 91	Transportpolitik	2019-01-29		
	COM(2019) 38	Art. 192	Miljöpolitik	2019-02-14		
	COM(2019) 88	Art. 91	Transportpolitik	2019-03-26		

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
TU	COM(2019) 208	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2019-08-29		
	COM(2019) 396	Art. 91, 100	Transportpolitik	2019-09-19		
MJU	COM(2018) 817	Art. 42, 43	Jordbruk och fiskeri	2019-01-24		
	COM(2019) 48	Art. 42, 43	Jordbruk och fiskeri	2019-02-26		
	COM(2019) 580	Art. 43	Jordbruk och fiskeri	2019-12-05		
	COM(2019) 581	Art. 43, 349	Jordbruk och fiskeri, särskilda åtgärder till skydd för de yttre randområdena	2019-12-05		
NU	COM(2018) 892	Art. 178	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2019-01-17		
	COM(2019) 55	Art. 177	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2019-03-05		
AU	COM(2019) 397	Art. 175	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2019-09-24		
	COM(2019) 620	Art. 149	Sysselsättning	2019-09-24		

BILAGA 7

Antal utkast till lagstiftningsakter – per politikområde 2010–2019

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter										
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Offentlighet	Art. 15	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	2	0	0	0	0	2	7	0	11
Bekämpning av diskriminering	Art. 19	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	2
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet för unionsmedborgare)	Art. 21	0	1	1	1	0	0	0	1	2	0	6
Unionsmedborgarskap (konsulärt skydd)	Art. 23	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	2
Medborgarinitiativ	Art. 24	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Tullsamarbete	Art. 33	0	1	0	1	2	0	0	2	5	0	11
Jordbruk och fiskeri	Art. 42, 43	13	25	12	17	7	2	2	4	9	4	95
Fri rörlighet för arbetstagare	Art. 45, 46	1	1	1	1	1	0	0	1	2	0	8
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	Art. 48	0	1	0	0	0	0	0	2	1	1	5
Etableringsrätt	Art. 49, 50, 52, 53, 55	3	7	12	4	3	0	5	7	11	0	52
Fri rörlighet för tjänster	Art. 56, 62	0	2	7	3	1	0	2	5	4	0	24
Kapital och betalningar	Art. 64	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2
Ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden	Art. 67	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Administrativt samarbete (inom området för frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 74	3	0	0	2	0	0	0	1	5	0	11
Gränskontroll	Art. 77	6	5	4	5	4	1	5	4	6	1	41
Asylpolitik	Art. 78	2	0	3	0	2	2	7	1	6	0	23
Invandringspolitik	Art. 79	3	0	3	1	1	0	6	3	9	0	26
Civilrättsligt samarbete	Art. 81	1	5	1	4	0	0	3	1	4	0	19

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter										
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Straffrättsligt samarbete	Art. 82–86	9	4	4	4	3	2	2	6	5	1	40
Polissamarbete	Art. 87, 88	1	1	2	1	3	2	2	3	5	1	21
Transportpolitik	Art. 91, 100	3	4	9	22	1	0	6	14	11	5	75
Konkurrensregler	Art. 103	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	3
Statligt stöd	Art. 109	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2
Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	Art. 113	1	3	2	3	0	0	3	8	10	4	34
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	15	27	32	34	18	4	27	24	40	1	222
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 115	0	3	0	0	1	2	7	1	1	0	15
Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	Art. 118	1	4	0	1	0	0	0	0	1	0	7
Ekonomisk och monetär politik	Art. 121, 126, 127, 133, 136	5	0	3	0	0	0	0	0	2	1	11
Sysselsättning	Art. 149	0	1	0	1	0	0	1	0	1	1	5
Socialpolitik	Art. 153, 157	1	2	2	4	1	0	3	3	3	0	19
Europeiska socialfonden	Art. 164	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	4
Utbildning m.m.	Art. 165, 166	0	0	2	0	0	0	2	1	2	1	8
Kulturpolitik	Art. 167	1	0	2	0	0	0	2	1	2	0	8
Folkhälsa	Art. 168	0	2	10	8	3	0	1	1	5	0	30
Konsumentskydd	Art. 169	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	4
Transeuropeiska nät	Art. 170–172	1	4	2	5	1	1	2	1	5	0	22
Industripolitik	Art. 173	1	4	3	1	1	1	1	1	9	2	24
Ekonomisk, social och territoriell sammansättning (strukturfonder)	Art. 175, 177, 178	2	12	1	6	0	2	3	2	14	4	46
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182, 183, 185, 188	1	2	2	5	0	1	2	0	5	0	18
Rymdpolitik	Art. 189	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	3
Miljöpolitik	Art. 192	1	5	16	10	4	1	6	7	12	1	63
Energipolitik	Art. 194	2	3	2	3	0	1	2	10	5	0	28

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter										
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Turism	Art. 195	1	0	2	1	0	0	0	0	1	0	5
Civilskydd	Art. 196	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	3
Administrativt samarbete	Art. 197	0	0	1	0	0	0	1	0	3	0	5
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	Art. 203	1	0	1	0	0	0	0	0	2	0	4
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	1	1	3	0	0	2	1	5	0	13
Utvecklingssamarbete	Art. 209, 210	1	1	7	1	0	0	4	0	2	0	16
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	1	4	7	2	1	1	6	2	4	1	29
Humanitärt bistånd	Art. 214	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	4
Ändringar i valrättsakten	Art. 223	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Institutionella bestämmelser	Art. 224	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	3
Europeiska unionens domstol (stadga)	Art. 256, 281	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Unionens egna medel	Art. 311	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Finansiella regler	Art. 322	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Bekämpning av bedrägeri	Art. 325	0	1	2	0	2	0	1	0	3	0	9
Inhämtande av information	Art. 337	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Statistik	Art. 338	5	2	4	11	1	2	2	5	2	0	34
Särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena	Art. 349	0	4	0	1	7	0	0	1	6	2	21
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	2	1	5	2	1	0	1	0	2	2	16